45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 113 Կ. ՊՈԼԻՍ ՕԳՈՍՏՈՍ 31/13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 30 ՋԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1319—31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ՈՒՐԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի ճասէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
اوهانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ՄԻ՛ ՏԱՅՔ ՋՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՇԱՆՑ

Մօտերս Մանչուրիի և Սուրհանդակի մէջ երեւցան քանի մը գրութիւններ՝ ի մասին Բարկէն վրդ. ի Ս. Գիրքը աշխարհաբար կարդալուն։ «Մանզումէ»ի յարգելի քննիչ գրիչը եկեղեցական կարգն ու սարքը անաղարտ պահուելու համար եկեղեցական օրինաց նուիրականութիւն ու անփոփոխութիւն կը պահանջէր։

Անա բո՛ւն իսկ այս բանն է, որ ուրիշ կռա տայ ինձի սոյն խորագրիս տակ արդար ուղիւրացի կողմը պաշտպանելու անկեղծօրէն՝ այն բանակռիւին, որ մօտերս տեղի ունեցած է Սելանիկի Հոգեւոր Հովուին և տեղւոյս լուսաւորեալ դասակարգի անձնաւորութիւններէն կարծեցեալ Միւսիւի մը միջև. որովհետեւ այնպիսի խնդիր մըն է, որ առանց բացառութեան կրօնական թէ ոչ կրօնական տեսակէտով՝ շատ լուրջ ու շատ խոր մտածութիւն կը հրաւիրէ իր վրայ։

Թէ ի՞նչ էր այդ բանակռուին բո՛ւն շարժառիթը, յետագայ տողերով կը պարզեմ։

Ոչ տեղացի բաւական տարեւոր կին մը, որ իր աղջիկը (երգչուհի) նախապէս ամուսնացուցած էր մէկու մը հետ, յետոյ զայն ամուսնէն բամնելով ապօրինաւոր կերպով ուրիշի մը կուտայ, (անշուշտ վերջինին գեղեցկութենէն շլանալով) և յիշեալ Հոգեւոր Հովուին դիմելով կը խնդրէ անկէ որ զինքը խոստովանիլէ։ բայց որովհետեւ քահանան անոր ըրած առաջին և երկրորդ դիմումներուն վրայ խորհուրդ տուած էր որ այդ եղերելի ընթացքին վերջ տայ ու չէր կրցած համոզել, երրորդ անգամուն՝ բացարձակապէս յայտարարեց իրեն թէ, զինքը խոստովանցնել անկարելի, խղճի դէմ ու միանգամայն կրօնական օրինաց ալ դէմ էր։

Կինը առանց վարանման, շուտը միշեալ անձին տունը թէ վաճառատունը (չեմ գիտեր) կ'ուռնէ, եղելութիւնը պատմելով անոր։

Շատ օր չանցնիր, ու դիպուածաբար քահանան և իրաւունքեան արդէն տեղեակ մարդը հանրակառքի մը մէջ կը գտնուն գիրար։ խօսք կը բացուի, մեր լուսամիտ միւսիւն կնոջ նկատմամբ Տէր հայրին պաշտպանողական ճառեր կը սկսի կարդալ, սոյն վերջինը ամէն ինչ կը հակցնէ իր ընդդիմախօսին ու եզրակացնելով կը յարէ թէ յորդորի ու խրատի չանսացող մը կարելի չէ որ խոստովանցնէ, բայց պաշտպան ընդդիմախօսը անտարբեր իր խօսակցին խօսածներուն՝ իր գաղափարն մատ մը չի շեղիր ցեղին չունչ։

Տէր հայրը է՛ն վերջը աւետարանէն՝ պատգամ կ'արձակէ ըսելով «Մի տայք ղորբութիւն չանց և մի արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց»։ Բայց դե՛ռ ընդդիմախօս խօսակիցը ելէ ինչ ըսէ աղէկ, «էհ՛, սակայն Տէրէ՛ր, կեանքի խնդիրէ, ի՞նչ ընեն, Յոյները պոռնիկներն իսկ Ս. Հաղորդութեան արժանի կը դատեն։։։»։ Իրա՞ւ...։ Ինչ որ է, խնդիր չէ թէ ալ անկէ ետք ինչ խօսք կ'անցնի կը դառնայ, միայն թէ քահանան միշտ պաշտպաններ է իր դառը։

Զկրկնելով այլ եւս խնդրոյն ինչ ատիճան կարեւորութիւն ունենալը, դիտել կու տամ որ այդ միւսիւն խօսքերուն մէջ կրօնական թէ ոչ կրօնական, այսինքն ընկերական տեսակէտով գաղափարի մեծ սով կը սիրէ, ինչ որ զարդացեալ կարծուածէ մը սպասել մանաւանդ չա՛տ ցաւալի է։

Կրօնականօրէն առնելով. Աւետարանի հետեւող՝ որ մէկ եկեղեցին է որ աւետարանի ո՛ և է մէկ պատուէրին հակառակ օրէնք մը մուծցնէ իր մէջ. հաւատա՞նք որ Յոյները իրաւի կ'ընդունին այդ սրբապղծութիւնը. ինչ որ ալ ըլլայ, մեր Ս. Հայրերը իրենց վեմ օրէնք մը դրին զայն ի մէջ այլոց ու մենք պէտք է ճշտապէս օրինապահ ըլլանք։

Իսկ ընկերականօրէն՝ ամէնէ պարզամիտ մարդն անդամ կրնայ ըմբռնել թէ այդպիսի այլանդակութիւն մը ընկերութիւնը քայքայող ո՞րչափ հզօր աղդակ մըն է և ինչ յարմարագոյն մէջոց՝ ընտանիքը հիմնովին քանդելու։

Մոռցայ ըսելու թէ Քահանան վիճաբանութեան տաք մէկ միջոցին չէ մոռցեր ըսելու. «Գրեցէք Կրօնական Ժողովին, եթէ բարեհաճի այդ տեսակ արտօնութիւն մը տալ, այն ատեն ինձի հետ կրնաք տեսնուիլ»։

Իմ մինչեւ հիմայ զարգացեալ ճանչցած անձնաւորութիւնը, այս տողերը գրելուս՝ չը կարծէ թէ իր դէմ բան մ'ունիմ, բնա՛ւ երբէք. ընդհակառակն աւելի համակրանք մը իր համբաւին ու պատուոյն հանդէպ, որ պատիւ կը բերէ տեղւոյս հոյ հասարակութեան՝ ի շարս օտարազգի առաջնակարգ վաճառականաց. գրեցի ասոնք համար միայն որ խնդիրը ինքնին մասին հետադիտակով զննուելիք խնդիր մըն էր։

Եթէ այդ կարգի գաղափարներ ճիւաղաւորուին հետզհետէ, գիտէ՞ք ի՞նչ կ'ըլլայ. երեւակայելի է՛ն մեծ աղէտը իր դառը կը բանայ մեր ազգայ սերունդին հանդէպ։ (*)

Ա. ԽՍԱՅՈՅԵԱՆ

Սելանիկ, 23 Օգոստ. 1901

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ - PRIX FIXE

Այո՛, ազնիւ տիկի՛ն, որոշած ես որ այսօր Բերա պիտի երթաս և կարեւոր գնումներ ընես, դրամապանակդ բաւական կլորիկ դումար մը դնելով ճամբայ կ'ելլես և ուղղակի ինքզինքդ Բերայի ամենէն մեծ վաճառատուներէն մէկին մէջ կը գտնես։ Հոն հետեւեալ պարբերութիւնը դէմդ կելնէ ոսկեղօծ տառերով «ՎԵՐՋԻՆ - ԳԻՆ Prix-Fixe»։ Սակարկութիւն չկայ, ա՛ռ ու տուր անմիջապէս, չուշդ առնելու իսկ ժամանակ չկայ, չուտ մը վճարէ և ծրարդ ա՛ռ ու գնա՛։ Երեկոյին տուն դառնալով կը տեսնես որ դրամապանակդ պարպուած է, և ծախսած այդքան դրամներուդ փոխարէն կունենաս փոքրիկ ծրարիկ մը միայն։

Ինչ կուզես ասկէ աւելի, չսակարկուած ապրանքը այսպէս կըլլայ։ Տունէն մեկնելէդ առաջ խորհելու կիր թէ ո՞ւր պէտք է որ երթաս ամեն գնով ապրանք գնելու համար-հոգ չէ թէ գնելիք ապրանքդ վար տեսակ է ըլլայ, ամէն մարդ գիտէ թէ վար ապրանքներ կան որ աւելի դիմացկուն են։ Եւ մինթէ արհեստէն եղողները չէ՞ն խոստովանիր որ սակարկելով ամեն գնուած ապրանքները շատ անդամ գրեթէ տարբերութիւն չունին այն միւս Վերջին-Գնով ծախուածներէն։

Այս տողերուն վրայ ընթերցողները կը յուսամ որ պիտի հաստատեն բածներս. ապրանքներու տեսակին մէջ մեծ տարբերութիւն չկայ, բայց գնումի համար վճարուած դրամին քանակութիւնը մեծապէս կը տարբերի։ Վերջին-Գնով կերպասավաճառէ մը մի քանի մէթր կերպաս կը գնէք սա չափ դահեկանի. գացէք նոյն տեսակէն սակարկութիւն ընող վաճառատուն մը և սակարկութիւն ընելով գնեցէք, գինը իջեցնելով պիտի յաջողիք միւսէն շատ աւելի ամեն գնելու կերպասը. ծախողը համեմատաբար քիչ պիտի շահի, բայց անոգ եղէք, դարձեալ կը շահի ան։

Շատեր կ'առարկեն թէ վաճառողը խիստ բարձր գին մը կը պահանջէ իր ապրանքին համար, և այն ատեն գնողը կը չմոթի կը մնայ թէ ապրանքին ճշմարիտ արժէքը ո՞ր քանակութեան մէջ պէտք է փնտռէ, —զոր օրինակ՝ դաւազան մը պիտի գնէք և քսան դահեկան կը պահանջուի, դուք ալ միաբերանդ կը գնէք հինգ դահեկան առաջարկելու վախն ի վախը, և այսպէս վաճառողին ստիճանաւոր զեղչերէն և քու կասկածներդ տեսակ մը գժկամակութիւն կը ծնի սակարկութեան դէմ. բայց այդ վարանում վիճակիդ պատասխանատուն դարձեալ դուն ես որ հետաքրքիր չես ըլլար նախնական նիւթերու արժէքը գիտնալու համար։ Իւրաքանչիւր ընտանիք ամէն օր տեսակ տեսակ պետքեր կունենայ, ջանալու է որ իրեն պետքերուն արժէքը վար ի վերոյ գիտնայ, տնտեսագիտութեան գիրքը միշտ բաց պէտք է մնայ մեր ընտանեաց առջև, վաճառուած և գնուած իրերուն հաստատական գիները պէտք է կիրպով մը գոյ սորվիլ չիաբուելու համար, և այն ատեն պիտի տեսնանք որ սակարկութեամբ ձեռք բերուած գնումները աւելի ամեն, աւելի դիմացկուն և աւելի տոկուն կ'ըլլան։

Ցիրաւի, սիրելի ընթերցողներս, առանց երկարելու սա ալ աւելցնեմ որ, դուք եթէ պէտք մը ունենաք ուղակի Բերա կը վազէք, կարծելով որ հոն պիտի գտնէք ճաշակաւորը ամենը և տոկունը, բայց իմ կարծիքովս սխալած պիտի ըլլաք. դիտեմ, Բերայի այդ մեծ վաճառատուններուն անունները ձեր աչքերը կը շլացնեն բայց դարձեալ կ'ըսեմ թէ կը սխալիք. վասն զի այդ մեծ վաճառատունները ամէնքն ալ ամսական մեծ վճարումներ կ'ընեն իրը վարձք վաճառատան ու սպասաւորաց, և այս ամբողջ ծախքերը կը բարձին ապրանքին վրայ, սակայն եթէ Պոլսոյ կողմէն գնելու ըլլաք միեւնոյն ապրանքը՝ շատ մեծ տարբերութեամբ պիտի գնէք, և ասոր պատճառն ալ բացայայտ է տնոր համար որ Պոլսոյ կողմինը մեծ ծախքերու դուռներ բացած չէ և իւրաքանչիւր ապրանքէն եթէ հարիւրին հինգ շահելու ըլլայ «պէրէքէթ վերսին» կ'ըսէ։

Լ. ԱՐՄԱՂԱՆ

ՊօհՀը-Դէ-ղ

(*) Կը յարգենք Սելանիկի քահանային օրինապահութիւնը, բայց Աւետարանի ոգւոյն համաձայն չենք գրաներ զայն։ Քրիստոս կը հրամայէ նուիրել, ոչ միայն եօթը՝ այլ եօթնասուն անգամ եօթը հեղ, երբ ներողութիւն կը խնդրէ մեր եղբայրներէն մին։ Կը սէք որ երգչուհին մայրը չէ ունկընդրած քահանային յորդորներուն, այդ պարագան աւելի մեծ պատճառ մըն էր որ տէր հայրը խոստովանցնէր զայն ու ապաշխարութեան հրաւիրէր։ Մաքրակրօններ, օրինապահներ Քրիստոսի ժամանակ ալ առանի խնդիրներ յարուցին և սկսան բամբասել մեր Տէրը երբ մեղաւորներուն ու մաքսաւորներուն հետ կ'ընկերանար և պոռնիկին կը թոյլատրէր որ անուշահոտ իւղով օծէ զինքը։ Քրիստոս ի՞նչ պատասխան տուաւ օրինաց վարդապետներուն. «Առողջները բժիշկի պէտք չունին, այլ հիւանդները »

(Ծ. Խ.)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Գիտական խնդիրներ. — Նոր ջրբոմբիւնը մը. — Օդապարիներու ապագան։

Անհամար են գիտական խնդիրները որոնք տակաւին իրենց լուծումը չեն ստացած։ Արդէն ինչ որ գիտենք այժմ «ուիթեան» վերջաւորուած բոլոր գիտութիւններով, մեր այդ «գիտցածը» չգիտցածնուս քով չնչին «էջերս» մըն է. թուանշանի ստիճանին անդամ չէ բարձրացած տակաւին։

Գիտութիւնները իրենց ներկայ վիճակով «զանազանելու և որոշելու կարողութիւնը» ունին մի միայն. ոչ օք տեղեակ է «պատճառներուն»։ Զոր օրինակ (հազարէն մէկ հաւը յիշեմ). գիտենք թէ Բոռ-ռոռ-հնին մէջ ցինկի մը կաթ նետենք՝ տիկա անմիջապէս կը սկսի եռալ, կը ուռնայ ու քիչ յետոյ կը հանդարտի. (այս բաղադրութիւնը կը գործածուի լեհիմ ընելու համար)։ Երբ ընդհակառակը փայտի կաթ մը նետենք, Բոռ-ռոռ-հնին տեղէն անդամ չերերար (անքաղաքավարը)։ Սակայն ի վաղուց անտի գիտենք ասոնքս ալ և նոյն իսկ... գիտունները. բայց ի՞նչ է ատոր պատճառը։ Գիտութիւնը — բան մը բան ըլլալու համար — ատոր կը պատասխանէ թէ, Բոռ-ռոռ-հնին «աթաքէ» կ'ընէ (կը հարուածէ) ցինկոն։ Կ'երեւակայեմ, զուարճաբեր ընթերցող, որ այս բացատրութենէն զոհ չմնալով ինձի սապէս պիտի ըսես ժպտադէմ.

—Բայց, Պաւղոս ամիրայ, գոնէ քեզմէ գաղափարի մօտ զուարճալի բացատրութիւն մը կը սպասեմ։

—Շատ լաւ, ահաւասիկ տամ։ Հաճարինք, սիրելի ընթերցող, որ կայտառ երիտասարդ մըն ես...

—Փառք Աստուծոյ, բժիշկի դացած չունիմ...

—Նղովից արմատ, թող տուր որ շարունակեմ։ Ըսենք որ 20 տարեկան ես, արիւնդ երակներուդ մէջ կ'եռի և աչուընքերդդ ալ կայտակ կ'ելլէ։ Արդ, երբ ճամբան դացած ժամանակդ 70 տարեկան պառաւ կնոջ մը հանդիպիս՝ ի՞նչ կը դառս։

—Օ՛հ, անտարբերութիւն...

—Բայց երբ վարդ այտերով 18 տարեկան հրապուրիչ օրիորդի մը հանդիպիս...

—Մի ըսեր, խրատէթ, սիրտս կը տրոփէ։

—Եւ երբ այդ օրիորդը քեզ ժպտի...

—«Հապը» կը կլեմ ֆէոէլոֆ...

—...Ես ալ այնպէս։ Բնութեան մէկ տնօրինութիւնն է տիկա, չէ՞։ Ինչ որ դուն կը զգաս, բնութեան մէջ գտնուող բոլոր մարմիններն ալ — (կաղային, ջրային և կարծր) — իրարու հանդէպ «համակիր» և կամ «հակակիր» են, ինչ որ ըստ պարագային երբեմն կ'ելլէ։ Բնութեան մէկ «արամադրութիւնն» է տիկա որ իւրաքանչիւր մարմին իր «յատկութիւնը» ունի զոր երբեք չի կորսնցներ։ Բոռ-ռոռ-հնն ալ ցինկոյին հետ «հաշտ» չըլլալով, երբ իրարու այցելեն... կռիւ մըն է կը բրդի (շուն ու կատուները)։

Ըսենք թէ գիտութիւնները մի միայն «զանազանելու և որոշելու կարողութիւնը» ունին։ Արդ, երբ «ինչո՞ւ» հարցականը որ և է գիտութեան մը առջեւ դրուելով «խոր ուսումնասիրութիւն մը» յառաջ կու գայ, տեսիկա կ'ըլլայ այդ գիտութեան փիլիսոփայութիւնը։ Զոր օրինակ. մեքենագիտութիւն և «մեքենագիտութեան փիլիսոփայութիւնը», իրաւագիտութիւն և «իրաւագիտութեան փիլիսոփայութիւնը», բժշկութիւն և «բժշկութեան փիլիսոփայութիւնը», և այլն, և այլն։ Ասոնք ամէնքն ալ եւրոպացի «ձեռնհաս» գիտունները աչխատասիրած են արդէն։ Այսու հանդերձ «իրականութիւն»ը ըմբռնելէ տակաւին շատ և շատ հեռու ենք և գիտուններն ոմանք իսկ չեն կարծեր որ մարդուս կարելի ըլլայ ատիկա։

Գիտութիւնը ստուգեց այժմ որ տաքութիւնը, լոյսը, եղեքականութիւնը և մագնիսականութիւնը միեւնոյն «բնական զօրութիւն»ը կը ներկայացնեն՝ բայց տարբեր ձեւերու տակ. այսինքն թէ միեւնոյն զօրութեան «կերպարանափոխութիւններն» են ատոնք, որովհետեւ իրարմէ յառաջ կուգան. մին կրնայ միւսը արտադրել։ Այս գիտական ստուգութիւնը բաւական նպաստեց արհեստներու յառաջդիմութեան. բայց չկրցաս տակաւին բացատրել թէ, զոր օրինակ, ինչո՞ւ չափաւոր տաքութեամբ երկաթ մը ձեւդ անմիջապէս կ'այլէ երբ սանկ մը դպչնես, մինչդեռ կասկարմիր (ճերմակ գոյնի մօտ) տաքցած երկաթ մը այնչափ չայրեր։ Եղեկտրականութիւնն ալ այնպէս է. քիչ զօրութեամբ ապդեցիկ, իսկ անագին զօրութեամբ գրեթէ անմիտաս է (ըստ պարագային)։

Գիտական խնդիրներուն մէջ՝ մի քանիները օրուան մտածութենց և գործնական աշխատութենց նիւթերն են Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ։ Նախ կուգան ատեղագէտները։ Ասոնք կ'աշխատին գտնելու համար նոր տեսակ հեռադիտակ մը որով կարելի ըլլայ իրենց չատ մօտէն տեսնել լուսնկան, արեւը և տիեզերքի մէջ դըսնուող միւս լուսաւորները, հակընալու համար թէ ի՞նչ կայ անոնց մէջ (մ-ի՞-ֆ-ֆ-ինները)։ Յետոյ կուգան «Օդային նաւագնացները»։ Ասոնց ալ արդէն այնպիսի օդապարիկ մը չմնաց՝ որ կարելի ըլլայ իրենց՝ առով «էֆֆէլեան ուղղային պէս զրօսաշրջիկ մթնոլորտին մէջ (դէվ-ոէֆֆինէ՛ը), ալ չեն սղմիր կոր աչխարհս վրայ։ Յիշեալ երկու գիտական արդիւնքներն եւրոպան կուգան դարդ մը դիտուններ որոնք «սարօրիսնակ» կը կոչուին։ Ասոնց մէջ ալ ոմանք կը մտածեն մարդուս կեանքը երկարելու միջոցներուն վրայ, գոնէ — կ'ըսեն — մինչեւ 150 տարի ապրինք (կ'երեւայ թէ չատ հարուստ են)։ Ոմանք ալ՝ այնպիսի «հեղուկ-քանաւ» մը կը փնտռեն որ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները մէկ եռաբոմով բուժէ. (դէշ բան չըլլար տակա. միայն թէ բժիշկները փոխանակ իրենց հիւանդներուն «հապ» կլլեցնելու՝ այն ատեն «հապ»ը.... իրենք կը կլլեն)։ Գիտուններէն ոմանք ալ կարեւոր խնդրով մը կը զբաղին. այն է աչխարհս երեսէն մինչեւ կեդրոնը «հոր» մը բանալու կարելի միջոցները..... մեր երկրագունտին ալիքները քննելու համար (անքաղաքավար հետաքրքիրները)։ Ասոնք ալ հասկնալ կ'ուզեն թէ ի՞նչ է աչխարհս «քաշողական զօրութեան» պատճառը։ Արդարեւ՝ երբ ձեռքերնէս բան մը թողունք, գետինը կ'իյնայ. երբ հորի մը բերնէն քար մը վար ձգենք, մինչեւ հորին տակը կ'երթայ. բայց երբ այդ հորը չատ խորունկ ըլլայ, զոր օրինակ մինչեւ աչխարհս կեդրոնը հասնի, ձգած քարերնիս մինչեւ տակը պիտի երթա՞յ ապա թէ ոչ ճամբան պիտի մնայ. ամէն պարագայի մէջ ի՞նչ է ասոր պատճառը որ տիեզերական «ձգողական զօրութիւն»ը կը կոչուի։ Աչխարհս տարամիտիը 12000 քիլոմէթրէն քիչ մը աւելի ըլլալով, այդպիսի հոր մը 6000 քիլոմէթր խորութիւն պիտի ունենայ ըսել է։ Բանտայի ջրանցքին հետ բաղդատելով (որ չաւարտեցաւ) տեսէք թէ ի՞նչ ահագին ծախքի կարօտ է, և ալ շատ տարիներու, այդպիսի հորի մը բացման գործադրութիւնը (չատ հաւանական է որ ճամբան ալ մնան)։ Այսու հանդերձ անեկասկած եղէք թէ օր մը չկնէ օր մը անպատճառ գիտունները այդ «հոր»ն ալ պիտի բանան (անտանկները) և ես այնպէս կը գուշակեմ որ Ամերիկացիք պիտի գործադրեն ատիկա Ֆրանսացւոց Էյֆէլի աշտարակին դիմաց ընելու համար։ (օխ ըլլայ)։

(Մանչեսթրը Լոնդ.) ՊԱՒՂՈՍ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Նիկոսիա 23 Օգոստ. 1901

Ճամբորդութեան միջոցին քանի մը օր ալ Նիկոսիա մնալու հարկին տակ կը գտնուէի. քաղաքը բոլորովին անծանօթ չէր ինծի. Գոնեայի կուսակալութեան հարաւ արեւելեան կողմը լեռնադաշտի մը վրայ հաստատուած է ան, աքանչելի բնական դեղեցկութեամբ օժտուած, որ դիտողին իրեւ չէն պատէզ մը կերեւայ. բայց ասոնք զիս չէին հետաքրքրեր. տեղացի աղգայնոց երբեմնի յեռնեալ վիճակը, անհաճոյ և անհարկի վէճերու պատճառաւ չարունակած հակառակութիւնները մոռցած չըլլալով, կուզէի ներկայ կացութիւնը գիտնալ։ Լսեցի որ ազգային վարժարանաց հարցաքննութիւնք տեղի պիտի ունենային, ուստի որոշեալ օրերուն փութացի դպրոց՝ ներկայ ըլլալու ատոնց. Յուլիս 3, 5, 7ին խուռն բազմութեան ներկայութեամբ նախ աղջկանց և ապա մանչերու քննութիւնք կատարուեցան, քննութեանց տեւողութեան միջոցին յայտնապէս կը տեսնուէր որ թէ՛ ուսուցիչք թէ ուսանողք վերջին ծայր աչխատած էին. Հայերէնի քննութեան մէջ ուսանողաց յառաջդիմութիւնը յիշատակելի է։ Ցին, պարզեւաբաշխութեան հանդէս կար. հանդէսը եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ էր. դրեթէ պայմանադրական արտասանութիւն, ատենաբանութիւն, և երգերը լսենալէն ետքը վարժարանին Տնօրէն Ռուբէն էֆ. Կ. Պալեան կարդաց Դպրոցին կրթական տեղեկագիրը, որմէ կը հասկցուէր «թէ քաղաքին ամբողջ հայ ուսանողութեան թիւը 200ի կը հասնէր, և որոնք կը յաճախին տարր. նախակրթարան, ծաղկոց (մանկերու) և աղջկանց նախակրթարանը, և թէ՝ պաշտօնի վրայ էին երեք ուսուցիչ, օգնական վարժուհի մը, թէ՝ դպրոցներու տարեկան պահանջն կը հասնէր 76 լիրայի։» Իրար այս խօսքերու չատ դոհ մնացի, և անոնք որ գիտեն Նիկոսիի անցեալը՝ պիտի զարմանան. երբեմն երբ մէկ դպրոց միայն կար և հազիւ մէկ դասատուով կը կառավարուէր, հիմա երեք եղած է, ազգէ զատ եկեղեցիին մէկ «ընտրեալ» եկամուտի աղբիւր, և անշարժ կալուած մը իսկ չունենալով 130 ոսկիի չափ գումար մը հայթայթել կարելի եղած էր. Նորհիւ նորակաղմ Թաղ. Խորհրդոյ զբաղմունքներու զարգացումը, եկամուտի այս ասիճանական յաւելումը, ժողովրդին սէրը իր վարժարաններու նկատմամբ, իմ նախկին անսպասա կարծիքներս բոլորովին փոխեցին։

Տնօրէն էֆ.ի տեղեկագիրէն յետոյ կարդաւ խօսեցան այլ և այլ պատուաւոր ազգայինք, որոնք միահամուռ լաւ վկայութիւններ տուին և գովեստներ չդադրեցին ուսուցչաց, ուսանողաց և վարժարանաց վերատեսուչ Միսաք էֆ. Ալաճաճեանի. քիչ ժամանակուան մէջ չատ գործ, իրաւ արժանի է ամէն չնորհաւորութեան և չնորհակալութեան։

Հուսկ ուրեմն Միսաք էֆ. Ալաճաճեան որ միանգամայն թաղականութեան գործոն մէկ անդամն է, խօսք առաւ, և վարժ լեզուով մը պատասխանի հանդիպեցաւ՝ որ մէկ եկեղեցին է որ աւետարանի ո՛ և է մէկ պատուէրին հակառակ օրէնք մը մուծցնէ իր մէջ. հաւատա՞նք որ Յոյները իրաւի կ'ընդունին այդ սրբապղծութիւնը. ինչ որ ալ ըլլայ, մեր Ս. Հայրերը իրեւ վեմ օրէնք մը դրին զայն ի մէջ այլոց ու մենք պէտք է ճշտապէս օրինապահ ըլլանք։

Իսկ ընկերականօրէն՝ ամէնէ պարզամիտ մարդն անդամ կրնայ ըմբռնել թէ այդպիսի այլանդակութիւն մը ընկերութիւնը քայքայող ո՞րչափ հզօր աղդակ մըն է և ինչ յարմարագոյն մէջոց՝ ընտանիքը հիմնովին քանդելու։

Մոռցայ ըսելու թէ Քահանան վիճաբանութեան տաք մէկ միջոցին չէ մոռցեր ըսելու. «Գրեցէք Կրօնական Ժողովին, եթէ բարեհաճի այդ տեսակ արտօնութիւն մը տալ, այն ատեն ինձի հետ կրնաք տեսնուիլ »։

Իմ մինչեւ հիմայ զարգացեալ ճանչցած անձնաւորութիւնը, այս տողերը գրելուս՝ չը կարծէ թէ իր դէմ բան մ'ունիմ, բնա՛ւ երբէք. ընդհակառակն աւելի համակրանք մը իր համբաւին ու պատուոյն հանդէպ, որ պատիւ կը բերէ տեղւոյս հոյ հասարակութեան՝ ի շարս օտարազգի առաջնակարգ վաճառականաց. գրեցի ասոնք համար միայն որ խնդիրը ինքնին մասին հետադիտակով զննուելիք խնդիր մըն էր։

Եթէ այդ կարգի գաղափարներ ճիւաղաւորուին հետզհետէ, գիտէ՞ք ի՞նչ կ'ըլլայ. երեւակայելի է՛ն մեծ աղէտը իր դառը կը բանայ մեր ապագայ սերունդին հանդէպ։ (*)

Ա. ԽՍԱՅՈՅԵԱՆ

Սելանիկ, 23 Օգոստ. 1901

(*) Կը յարգենք Սելանիկի քահանային օրինապահութիւնը, բայց Աւետարանի ոգւոյն համաձայն չենք գրաներ զայն։ Քրիստոս կը հրամայէ նուիրել, ոչ միայն եօթը՝ այլ եօթնասուն անգամ եօթը հեղ, երբ ներողութիւն կը խնդրէ մեր եղբայրներէն մին։ Կը սէք որ երգչուհին մայրը չէ ունկընդրած քահանային յորդորներուն, այդ պարագան աւելի մեծ պատճառ մըն էր որ տէր հայրը խոստովանցնէր զայն ու ապաշխարութեան հրաւիրէր։ Մաքրակրօններ, օրինապահներ Քրիստոսի ժամանակ ալ առանի խնդիրներ յարուցին և սկսան բամբասել մեր Տէրը երբ մեղաւորներուն ու մաքսաւորներուն հետ կ'ընկերանար և պոռնիկին կը թոյլատրէր որ անուշահոտ իւղով օծէ զինքը։ Քրիստոս ի՞նչ պատասխան տուաւ օրինաց վարդապետներուն. «Առողջները բժիշկի պէտք չունին, այլ հիւանդները »

(Ծ. Խ.)

խանեց չնորհաւորութեանց, յայտնեցի տարուոյն համար մեծ յոյսեր տալու, և ժողովուրդն ալ պարտաճանաչութեան հրաւիրեց։

Ժողովուրդը մեկնեցաւ սրտի բերկրութեամբ, ըստ որում իր զաւակները և անոնց կրթութեան գիկը լաւ ձեռքերու յանձնուած կը տեսնէր։

Ուրախ՝ Նիկտէի մէջ անցուցած սա քանի մը օրերուս համար, ես ալ կը մեկնիմ։ ՈՒՂԵՒՈՐ ՄԸ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ՊԷՐԼԻՆՏԷ պուլուսան Զին հէյլէթը մուրախասասը ազասընն իգամէթ իթիքլերի օթէլ էօնլունէ հէր կիւն քէնտիլերինի կէօրմէք մերագլար պինլէրճէ խալգ կէլիեօր իմիշ։ բէյսլերի բրէնս Զուն՝ ալէօրթ օտա իսթիճար էտէրէք ալագիրանկա թասամ իտիւօր իմիշ, մուշարիլէյ էլէ մախլէթինի թէշքիլ էտէն զէվաթըն եօլճուլուգ էշկասը արասընատա ֆարաղա վէգիթ էյլէսիքլերի թագտիրտէ նաշլարը տէրունլերինէ վաղ օլունուպ Զինէ կէօնտէրիլմէք իշուն պիրէր թասլութ պուլունմագտա իմիշ, մալիւմ տը քի՝ Զինլիլէր մէմլիքը էճնէպիյէտէ վէգիթսի էտէճէք օլուրլար իսկ, նաշլարընն հէր հալտէ Զինտէ տէգին օլունմասը մին էլ գտտիմ ատէթ վէ ուսուլը միթթէխաղէլերի իճապաթընատա տը։

ՀԱՊԷՇԻՍԹԱՆԷՆ մագարրը իտաբէսի օլան Ատտիս Ապտալա չէհրինտէ մուզիմ Մ. Սավոր նամընտա պիր ֆըրանսզ թասիրի՝ Հապէշխթանընն ֆէվզէլատէ սէրվէթը մատենիյատէ մալիք օլուսուզունը պէտան էյլէմիշ տիր։ Հապէշ Նէճճաշիսի՝ պիր խայը մատենիէր իշուն իմթիհաղլար վէրմէկէ պաշլամըշ տը, ֆագաթ հէնուզ քէչի օլունմասան հիսապրզ մատենիէր մէվճուտ իմիշ, Մ. Սավոր չէհրը մէղիբտրտ պիր իգրազաթ պանգասը թէէսիսի լիւզումընը թավսիյէ էյլէմէքտէ տիր։ Հապէշխթանտա ֆաթրին մրգտարը հիսապը միթէվասսրթ իւզրէ եիւզտէ իթի իէշ ըատատէսինտէ տիր։ Մուսմարէյէ՝ էրպապը հէրէք վէ սանաեի վէ ալէլ խուսուս էրպապը զրրատթ վէ հէրատէթ իշուն հապէշխթանտա քէք չօգ իշէր մէվճուտ օլտուգունը սէօյլէմիշ տիր։

Րէնիս Բրիվէրին անվալը սրհիթէսի եինէ էնտիշէի մուճիպ օլմաղա պաշլամըշ տը, թթըպպա՝ Բէնիր միշարիէյին պէրաի թէպարկը ապտ հավա Պահրը սէֆիտ սէվանիլինէ կիթմէսինի թավսիյէտ էտիեօրլար իմիշ իսէտ, քէնտիսի պունա մուվաֆագատթ էյլէմէեօր իմիշ։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ.—«Լանէյ սուլ գօնֆէլանսընն իթթիմանա սէպէպ օլմուշ օլան Ռուսիա իմբէրաթօրը հաղրէթլէրինին՝ Եվրօբանը պաշլճա հիւքիւմարանը զիւարէթ իլէ միւլագաթը՝ ֆիբբը միւսալէմէթ ճուանէսինին թէվսի վէ ինթիշարը խուսուսընա միւզաքէրատա պուլունմագ մագասընտան իպարէթ իլէն, Ինկիլիթերանընն Իմբէրէալիսթ կաղէթալարը՝ Աֆրիգայի ճէնուպիսէ Պօէր ճինսինին մանվը էասընա մէպնի պուլունան բօլթիգասընատա քէմալը կէրմի իլէ տէվամ իսիեօր։ Էկէր մուհարէպէ տէվամ իսէճէք օլուբ իսէ, Ինկիլիզ ժէնէրալարընն ըզհարը աճզ իթմիշ օլմալընտան եահսո Պօէր գօմանանալարընն քէնտի քիչիւք միտիլի հայվանլարընա բաքիպ օլտուգլարը հալտէ, Ինկիլիզ սիվարիսինէ ֆիլգ կէլտիքլերինատէն տօլաեը տէեիլ, անճագ Ինկիլիզերին Պօէրլերէ պէօհիւք պիր գօրգու իլգա իթմէտիքլերինատէն, Պօէրլերէ գարը բէք եումուշագ բէք չօգ ինանիյէթքարանէ հարէքէթ իթմէկերինատէն նաշի տէվամ իսէճէք իմիշ։

Ինկիլիզ էմբերիալիսթ մաթպուաթը՝ մուհարէպէնին տէվամընտան պահ իթթիքլերի սըրաաա, պունտան պաշգա պիր սէպէպ օլմատըղընը իստաա խոհորլար, հաթթա «Տէյլի Մէյլ» կաղէթասը՝ մուհարէպէնին ուղուն միւտտէֆ սիրմէսինատէն պահ իթթիեի պիր մէգալէտ տէեօր քի, Արթըգ մուհարէպէնին նէ օլտուգունու նէ կիպի ֆէտաքէարլըգլարա մէճպուր իթթիեինի նէ՞ կիպի ինթիեաճաթա սէվգ իթմէքտէ օլտուգունտա անլամագ զէմանը կէլմիշ տիր։

Արթըգ տիւշմէնին ճանընա զըմահարագ քէնտի էֆրատարմզընն ճանլարընը ֆէտա իթմէքտէն իսարէթ պուլունտուղու կէօրիլէն սահթէքարանէ պիր ինանիյէթ բօլթիգասընատա այրըմագ զէմանը կէլմիշ տիր։

Ինկիլիզ կաղէթալարընն — իբի իւշիւ միսթէանա օլմագ իւզրէ—ճիմլէսի՝ էմբերիալիսթ օլտուգու ճինէթլէ, ումամ Ինկիլիթերա մաթպուաթընատա այնը ֆիբբրի պուլուրուզ։

Գարտա պուլունան վէ Ինկիլիթերատա սատրդ գալան մաթպուաթ տալի, Ինկիլիթերա հիւքիւմէթի իլէ ժէնէրալարը թարաֆընատան ըղհար օլունան էնտիշէնի ինանդիյէթ քտարանէ՝ Ինկիլիզերէ բարա վէ էֆրատ նօգթալ նաղարընտան բէք չօղա մալ օլտուգտան մատատա, Պօէրլերին նէֆրէթինի տալի գազանտրրմագատ տը, ատեօրլար։

Լօնտրա կաղէթալարընն Գարտա պուլունան մուխասիրլերինին լիգատէսինէ կէօրէ, Գար մաթպուաթընն պէհանաթը՝ Գարտա պուլունան Ինկիլիզ էֆրատընն թէրճէմանը հաղրգատը տը։

«Մորնինկ Բօսթ» կաղէթասընն Եօհաննէսպուրկտա պուլունան մուխասիրի՝ կէչէնէրատ կէօնտէրտիեի պիր մէքթուպտա, չէհրը մէղիբտրտ պուլունան Ինկիլիզերին իստատասը՝ Ինկիլիթերա հիւքիւմէթինին բօլթիգասընը ատեիշտիրմէսի լազըմ օլտուգու զէմնատ իտուէկինի պիլտիրիեօր։

Պու Ինկիլիզէր «Մէմլէքէթի տօսթլարընը՝ իւլ իմա իտէրէք տիւշմէնի ատֆ իթմէք էտասընա միւսթէնտա պիր պաշգա բօլթիգա թաթպիգի լազըմ կէլտիեինի սէօյլէեօրլար քի, պու սէօզլէր տէ զըմնէն Պօէր ճինսինի մավ իւլ Ինկիլիթերա ճինսինի կէթիրմէք լազըմ տը, տէմէք տիր։

Տահա սօզրուտու Պօէրլերի պարպարլըղա սէվգ իթմէտէն կէրի տուրմահան հարպիյէ նաղըրը Մ. Պրօտրիգին բօլթիդասը տը, Լօնտրահա մանղա պու բօլթիգաեը թէրվիճ իշուն կէլէն լօրտ Միլներին բօլթիդասը տը, Իթթիմալ քի, լօրտ Բիլնէրին բօլթիգասը տը։ Շուրաբը նաղրը տրգգաթա ալընմալը տը քի, պիր միւտտեթաէն պէրի լօրտ Բիլնէր՝ քէնտիսինի մէչղուլիյէթատէն գուրթարմաղա չալըշմագտա տը։ Պունուն իշին տըրքի, կէչէնլերտէ քէչիսէ իթթիեի պիր թէլէկրաֆնամէտէ, քէնտիսինէ կէօնտէրիլէն Լօնտրա կէօնիւլլիւ թապուրունտան պահ իւլ, պիր թապուրընն թէչքիլի զրմնընտա հարպիյէ նէզարէթինին Լօնտրա սունուցը ատիեէսի մէհանընտան ինսան սէչմէքտէ օլտուզունը սէօյլեեարէք, հարպիյէ նէզարէթինին պու խուսուստաքի հարաքատընը թէնգրտ իթմիշ տիր։

Լօրտ Բիլնէր՝ «Բէլմէլ» վէ եախատ «Տավոնկ չըրիթ» եանի միսթէմլիքատթ վէ հարպիյէ նէզարէթի թարաֆընատան կէօնտէրիլէն եվամիրի դապուլ վէ իճրա իտիեօր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆԸՆ չըմալը զարպընատաքի Ինկիլիզ հուսուսընը միւտտֆասթընա թագվիյէթ վէրիլմէսի՝ մուճիպը էնտիշէ օլմագտա տը։ Մայպէր ատրպէնտի իւլ Թօշի արասընտա վագը Սէրհատտա պուլունան նօգթալար իւզրէնէ կէչէն յուլիս ասը զարֆընատա տօգուզ ատֆա հիւճիւմ իճրա օլունմուշ տուր։ Էրզագ նագլինէ մէէմաբ օլան գաֆիլէ իւզրէնէ հիւճում օլունտուգտան մատատա, պաղմէթէն Պլօքֆառուզլար իւզրէնէ իճրա իտիլէն եիւրիւեիշէրտէ հիւճում իտէնլէր հիշ պիր կէօնա խատարթա տիւշար օլմատըգլարընատան պաշգա, սիքահիլէրտէն վէ միլիսլերտէն պիր չօգ քիշիկի գաթլ վէ եախատ ճէրհ իթմիշլեր, էքսէր ատֆատա թիֆֆէկի վէ մուհիմմաթ էլէ կէչիրմիշլեր տիր։ Հուսուսը պու ճինսինին միւսաֆասը խուսուսը՝ բահաթ տուրմահան վէ կիւրիւլթիւճի գապիլէլերին տամի հիւճիւմլերի եիւզիւնտէն թէրք օլունմուշ պիր հալտէ իսի։ Պու գապիլէլէր՝ էվվէլէճ ատի մըզրագլարա միսալան օլուտգլարը հալտէ, կէեվմ թիֆֆէնքլերէտ սահիպ օլտուշլար տը։ Խուսուսիյէ Հաշուտ գապիլէսի՝ Հինտիսթան վալիի ումումիսի լորտ Գրըզընն թարաֆընատան էմր օլունան չիտէթլի մուհարէպէտէ բաղմէն, արզը թէսլիմիյէտ իթմէք վէ եախատ քէսրը զայրէթ կէօսթերմէք կիպի նիհէթլերտէ պուլունմագտա տը։

Ասքերլեր իսէ իսթիհքամլարատան չըգմաղա ճէսարէթ իթթիքճէ, գասալըգ տաղլարտա կիզէնմիշ օլան ատիլէր թարաֆընատան գաթլ օլունմագ թէհլիքէսինէ ուիշար օլմաղտա տըրլար։ Օագիրիալէր տախի քէնտի մէմլէքէթլերինի մուտաֆատա իթմէկէ տէրճէճի նիհատէտ միւգթէտիր օլուզ, Եվրօբատ ասքերլերի իսէ, հէնուզ իշլէք հօլլարատան իլրէյմէկէ մէճպուր օլմաղլա պէրապէր, կիճէ վագթընտա պաղմէթէն պիր հիւճումա կիրիֆթար օլմամագ իշլէն, հէրպար չարը չէշմ իլէ տրգգաթ իթմէկէ մէճպուր տըրլար։ Պիլասասա Բօճաթատան վէ Խայպէրտէն իշար օլունտուղա կէօրէ, ճէնուպի Ռուազիրիսթան հուսուսունտա վագը օլան պիր չօգ հիւճիւմլերտէն անպաշլարընը իւզրէ, հուսուսա մուհաֆազատ մէսելէսի էլեկվմ հալլ օլունմամըշ տը։ Մամաֆիհ Աֆղանիսթան թարիգիյէ իշպուզապիլէլեր մէմլէքէթլերինէ հեյլէ իւէ

ՏէվէրԱՆ իսէն չանիաեէ կէօրէ, Զին հէյէթը մուրախասասը բէյսի Բրէնս Զուն՝ Իթալիա գրալը հաղրէթլէրինի զիհարէթ իսէճէք տիր։

ԻՄԲԷՐԱԹՕՐ Վիլհէլմ հաղրէթլերի՝ Բրէնս Զուն Գուրթ սը Բրիւս նըշանընը իբինճի բիւթպէսինի ինտա էյլէմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պապը Վալէայը Սէրասքէրի մուհասքէմաթ տարէսի գալէմի գըսմը սանի միւմէյիզլէրինատէն սէատ. Թահիր վէ թօքճի տարիլսի իբինճի շիւպէսի հիսապ միւմէյիզլի Հիւսէյին Հիւսանի պէյլերէ պիրինճի շիւպէսինին թահրիրաթ գըսմը՝ սանի միւմէյիզլերինատէն հաճի Նաիմ վէ Սըհհիյէ տարէսի թահրիրաթ գալէմի գըսմը սանի միւմէյիզլերինատէն Իսմաիլ էֆէնտի թէրֆիան ուլէա ոլնքը սանիսի բիւթպէլերի թէվճիհ պուլրուլմուշ տը։

ՆԸԹԱՆ

Էրքեանը Հարպիյէի ումումիյէ տարէսինին իբինճի շիւպէսինէ մէէմուր էրքանը մէղթիւբէ գաիմմագամլարընատան իզզ. Ահմէտ Ցէվզի պէյէ հիւսը խրամթինէ մէպնի թէպտիլն իւշինճի բիւթպէսէն Օսմանի.

Պէշինճի օրտուի Հիւմաեուն օթուզ տէօրտինճի ալայընն տէօրտինճի թապուրը թապիպի սօլ գօլաղասը Հիւսամէտտին էֆէնէ տէօրտինճի բիւթպէտէն Օսմանի վէ Իւշինճի օրտուի Հիւմաեուն ելէմիշ իբինճի գուվվէթ գուլաղաղընը գաթիլէն պէեան իթթիքճէ տիր։

ԼՈՐՏ ԲՈՊԷՐԹՍ Բլիմբա կիտիպ ուֆագ պիր թօրբիտօ կէչէր ֆիլօսը թարաֆընատան վէ թօքէքերլէր մուավէնէթիյլ չէհրը մէղքիբ իւզրէնէ իճրա օլունճագ կէճէ հիւճումընտա հաղրը պուլունճագ տը։ Լիման սանիլինէ պուլունան ումում պարարալար՝ չէհրին միւտաֆասընա իշթիրաք իտէճէքլերի կիպի՝ պիր գաչ թօրբիկ վարօրը տախի թէքմիկ ընզգալարընը սէօնտիրմիշ օլտուգլարը հալտէ, քէմալը սիւրաթլա լիմանա կիրմէկէ չալըշմագլար տը։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ ԳՈՒԱՀԸՆԸՆ ՏԱՆԸՄԱՐԳԱՏԱ ՄՈՒՀԱՄԱԼԷԹԻ.— Ինկիլիթէրա գրալը էտուարտա հաղրէթլէրի՝ ալաֆրանկա սեպտեմբեր 9տա էյլսէնէօրէ մուվաֆագատ իթմիշ տիր։ Միւշարիէյէ հաղրէթլերի՝ բէֆագաթընտա Ինկիլիզ ատանմասընատան իբի զըրնը պուլունտուղու հալտէ, «Օսպօրն» նամ եաթը իւլ մէղքիւբ լիմանա վասրլ օլմուշ տը։ Զար վէ վալիտէլերի Զարիճա հաղարաթը՝ ալէսասպատ խուսուսի գաթարլա Զարէվիշ հաղրէթլերիյէ Օլանպուրի տիւգ վէ տիւշէսինի խաթիգպալ իթմէք իշէն, Էլսէնէօրտէն Գօբէնհակա ազիմէթ իթմիշլեր տիր։

Խանէսանը իմբէրաթօրի՝ միւճթէտիան Գօբէնհակատա վագը Ռուս քիլիսէսինտէ իճրաի անիտատ հաղրը պուլունտուգտան սօնրա, Ինկիլիթերա սէֆարէթի մէմուրլարընա Տանըմարգա հիւքիւմէթի պաշ վէքիլի վէ պէօհիւք մէէմուրլարատան պիր գաչ զաթ տախի մէվճուտ իտիլեր։ Թէմամ էօյլէտէ, Ինկիլիթերա զրալը հաղրէթլերինին Օսպօրն սէֆինէսինատէն միւֆարէգաթ իթմիկինի պիլտիրմէք իշուն, սէֆինէսինին իւզրէինտէ թէմէվվիւճ իտէն պանտէրա աշաղըեա ալընմըշ տը։ Գրալ հաղրէթլերի՝ զարաեա չըգարգլարընտա, Քրիսթիան հաղրէթլերի իւլ Տանըմարգա վէլիի ատտը թարաֆընատան սամինանէ գապուլ օլունմուշ տը։

Գրալ հաղրէթլերի՝ գրալիճա Սլէքսանտրաեը վէ ըրէնսէա Վիգթօրիա իւլ Շարլը սէրաղաշ իթթիքտէն սօնրա, Զար հաղրէթլերինի գուճագլամըշ վէ միւշարիէյէ հաղրէթլերի իւլ պիր գաչ տագիդա միւլագաթ իթմիշ տիր։ Գրալ Քրիսթիան հաղրէթլերինին միսաֆիրլերի՝ պատէհու խուսուսի պիր գաթարլա Ֆրինանէտպուրկա միթէվէճիհէն հարաքէթ իթմիշլեր տիր։

—Պիրատէրլերի օլան ըրէնս Հանրի ա՝Օրլէանընն ճէնազէ ալաեընատա հաղրը պուլունմագ իւզրէ, Տանըմարգանընն Մարի-Վալտէմար ըրէնսէսի Ֆրանսաեա միթէվէճճիհէն հարաքէթ իթմիշ տիր։

ԳՕԼՕՄՊԻԱՆԸՆ ժէնէրալ գօնսուլսընա Բարիսէն վարիս օլան պիր խուսուսի խապէրէ կէօրէ, Գօլօմպիա հիւքիւմէթի 35,000 Մավզէր թիֆֆէնկի իւլէ 5 միլիօն ֆիշէնկ իշթիրա իթմիշ տիր։

ՏԱԼԽԻԼԻՑԷ

ՄԷՄԱԼԻԲԸ ՇԱՀԱՆԷՏԷ մուահէլէ իթմէքտէ օլան սիկուրթա գումբանիալարընը հիւքիւմէթը Սէնիյէճէ թանընմասը իշուն, թէէմմանաթ ագէսի վէրմէկէրի վէ սէվէթին գանունիրընա կէօրէ հարէքէթ իսէճէքլերինէ տարը գումբանիալարատան պիրէր սէնէտ ալընմասը՝ տարիի պիտէսինճէ տէրատէսթը միւգաքէրէ տիր։

ՀԷՐԷՔԻ ֆապրիգաի Հիւմաեունունտա եէնի տէսթկեահլար իճատ իտիլմիշ տիր։ մամուլաթ՝ չիմիքի նէֆեատէ վէ մէթանէթինի մուհաֆազա իթմէքլէ պէրապէս եարը ֆիեաթընա էնտիրիլճէճէք իմիշ։

ԹԷՖՆԻ գազասը պիտաեէթ մահքէմէսի բէիս վէ ազասը հաղգընատա մէրճինէ չիքաեէթ իտիլմիշ տիր։

ԱՎԱՍԹՐԻԱ. ոտանմասը միբէթթէպաթընատան իւշ սէֆինէ՝ հաղընատա Իզմիր լիմանընը զիհարէթ իտէճէք տիր։

ԷՖԷՐԷՆՃԻ սեպտեմբերին իքիսինաէն ալթընընա գատար, Իսքէնտէրիյեէտ վէպտատան 4 միւսաղ 3 վէֆիյեաթ, Բօրթ Սաիտտ 1 միւսաղ 1 վէֆիյեաթ վէ Մէյթկամիրտէ 4 միւսաղ 2 վէֆիյեաթ։ Զակազիկտ յուսնս 3տէն օգոստոս 9ա գատար 76 միւսաղ 32 վէֆիյեաթ վէ յուսնս 3տէն պէրի Մուանդիյէ վէ Մանսուրա պէլտէլերինտէ 6 միւսաղ վէ 2 վէֆիյեաթ վուգուա կէլմիշ տիր։

ԱԹԱՆՕՍ գազասը մէրքէզինտէ եարբլմագտա օլան համամ իշուն թաշ չէզարբլարընը ազրատա ասարը աթիգատան պիր թաշ պուլունարագ, տարիէի հիւքիւմէթ կէթիրիլմիշ, վէ իւզէրինտէի բէամ վէ եարբլարընն սուրէթի ալընարագ, Մէարիֆ նէզարէթինէ վէ օրատատա Միւզէի Հիւմահուսնա կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՏԷՎԼԻԷԹԸ ԱԼԻՑԵԼ խրամէթը ասքերիյեէպինտէ պուլունան Ալմանիալը մերլիվա սէատ. Վիթֆօրթ վէ Իմօֆ բաշալար մասաշլարընն էմսալի կիպի պանգատան վերիլմէսի խուսուսունա իրատէի Սէնիյէտ չէրէֆիմիթէալիզ պուլյուլմուշ տը։

ԻԶՄԻՐ-ԱՑՏԷՆ չըմէնտրֆէր գումբանեասընընն պիր հաֆթա զարֆընատաքի հասըլաթը 1,026,558 ղրուշա պալիզ օլմուշ տը։

ՄԷՆՏՐԷՍ նէէրինին ատֆը մաղարթը իշուն իհրասը լաղըմ կէլէն ումմէլիյեաթընը քէչֆինի իճրա իթմէք իւզրէ կիտէն մուհէնտիսլէր՝ իֆիտ վազիֆէ իտէրէք Իզմիրէ ավատէթ իթմիշլեր տիր։

ՊԻՐ ԻՆԿԻԼԻԶ ֆիլօ ոտանմասընընն պու հաֆթա զարֆընատա Պէյրութ լիմանընա վէ սօնրա Լիմիսիէ կէլէճէեինի «Ամալթիա» կաղէթասը եապմը տը։

ԲԱՆԵԻ վէ ՆԻԳՕԼԱԻՏԻ զարատալարընն Պիւրանտիյէ գազասընատա կիսմիլլի նամ մահէլէ եարբարթգլարը ուն ֆապրիգասընընն ալէաթ վէ էտէվմիթը՝ ուսուլէն կիսմրիւք բէսմինատէն մուաֆ թատուլմուշ տը։

ՍԻՐՕԶԱ իւշ սատթ մէսաֆիյէտ պուլունան Բրօարօտս մանասթրընընն պաշ չօպանընը տաղա գալտրրան էշգբեանընն թագրպի իշուն, պիր միֆրէզէ սազքր սէվգ իսիլտիեի վէ պուլունան իբի սէնէ էվվէլ պու մանասթրընն Իկումենօսրատա տաղա գալտրրըմըզ օլտուզը միսթախպէր տիր։

ԻՏԱԼԻԵԻ ՄԱՆԱՍՈՒՍԷՆԻՆ «Ինանէյ» վարօրտնա թանմիլէն պէշ սանազգ, թաչատան մամուլ սատը աթիգանընը Միւզէի Հիւմահուսն միսրիրիեէթի Նամընա իրսալ իսիլտիեի՝ Սայտա բիւսուսմաթ միսիրիյեէթինատէն բիւսուսմաթ էմսանէթը ճէլիլէսինէ իշար գըլընմըշ տը։

ԵԱՐՄԱ գօլ, պաճագ վէ սարէ իմալինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, պա իրատէի Սէնիյէնի Հաղրէթը Բատիշահի Համիտիյէ ամֆալ խասթախանէսինատէ պիր տարէի մախսուսա թէէսիս վէ Բարիզտէ Մարէօ ֆապրիգասընատա պուլունմուշ օլան Իսմայիլ պէյին եէտը իտարէսինէ թէվմի իսիլմիշ տիր։

ԲԱԲԻՋ կաղէթալարընատան պիրինին մուհարրիրէրինատէն Մատամ Լէրա էվվէլքի կիւն Սթանպուլ կէլմիշ տիր։

ՐՈՒՍԻԱ. Սէֆիրի.— Տէրսատէթ Ռուսիա սէֆիրի Մ. Զինօվիէֆ հաղրէթլերի՝ իբի կիւնէ գատար Պրուսահա ազմէթ վէ բազար իրթէսի կիւնի ավատէթ իյլեեէճէքլէր տիր։

ՀԸՖՁԸ ՍԸՀՀԷԹ գօմիսիոնը՝ թէքրար թօքլանուպ միւզաքէրատա պուլունմուշ տը։ Պու իթթիմատա տօքթօր Մ. Եէլիճ հաղը պուլունմուշ տը։

ԹԱՐՏ ՎԷ ԹԷՊԻՏ.—Իզմիրտէ հիշ պիր սանատա սիւլուք իթմէեէրէք պօշտա կէզմէքտէ պուլունան Եունան թէպասարնատան 7 քիշի՝ Իզմիր հիւքիւմէթի թարաֆընատան Բիրէատա թարտ խիլմիշլեր տիր։

ՔԷՖԱԼԷԹ մուամէլաթընը միվէրը մաթլուպտա ճէրէեանը իշուն, մուամէլաթընը հուգուգ միշալիրլիեինատէն ատրարագ, քէֆալէթ վէ թահսիլատ նամըլա թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթինճէ այրճա պիր գալէմ թէշքիլ օլունտուղու վէ միսիրլիեինէ իզզ. Գարեգին վէ միսիյիզլիեինէ Արիք վէ քիթապէթինէ հաճի Մահմուտ վէ Օսման վէ Պէհճէթ էֆէնտիլեր թասին գըլընտրգլարը խապէր ալընմըշ տը։

ԵՈՒՆԱՆ գրալիցասը Օլկա հաղրէթլերինին քեաթիպը խուսուսի Մ. Մէսալա իլէ տամ ա՝օնէօրի Մատամ Սապօնճաքի՝ էվվէլքի կիւն Ռուսիատան կէլէն «Զիհաչէֆ» վապօրրլա լիմանըմըզա կէլմիշլեր վէ եինէ մէղքիբ վաբրրա Բիրէատա կիթմիշլեր տիր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆՏԱ. Իթալիա գումբանեասընին «Դարատտաղ» վապօրու իլէ էվվէլքի կիւն, պաղը Բուսմանիալըլար լիմանըմըզա կէլմիշլեր տիր։

Գիպա վէ Թիճարէթ նէզարէթի Թիճարէթ միսիրի Տիմլօֆ էֆէնտի՝ նէզարէթճէն միսասատ ալարագ, Գարլ Հէրպերթի իսմինատ տիկէր պիրի իւլ Թիճարէթի գօմիսիոնճուլուզու մուամէլաթը իմմէք բիացա վէ միհնատպէթը Թիճարիյէ հաղգընատա մալիմաթ վէրմէք վէ մուամէլաթը Թիճարիյէեէ հէր խուսուսատա եարտամ իյլէմէք իւզրէ խուսուսի պիր Թիճարէթխանէ աշմը տը, պու Թիճարէթխանէնին Գուլկարիսթանընն քիչիւք չէհիրլերինէ վարընճաեա գատար չիւպէլէրի պուլունճաեագ վէ թէվսիի մուամէլաթը իշուն, էմարէթ տախի պաղը սուրէթլէ քէնտիսինէ մուամէլէճէք իսէճէք տիր։

—Սօպրանիա Մէճլիսի՝ էսքի գապինէ ալէյինտէ լիւզուսը մուհաքէմէ զարրընը վէրտիքճէն սօնրա թաթիը իթթիմա էտէճէք տիր։ Միւզաքէրէ ուզուն սիրէճէեինտէն, իսթիդրաղ մէսէլէսինին միւզաքէրէսի թէէիիր իսիլէճէք տիր։

ՃԷՍԻՄ ՊԻՐ ԳՈՒՆՏԱՃՃԼԸԳ ԹԷՃՐԻԻՊԷՍԻ.—Տիւն կիճէ ճէսիմ պիր գունտաղճլըգ թէճրիպլսի իճրա օլունն նուշ տը, մաղալլաճ, մաղատա իճրատիրմիշ օլսա իսի՝ Պէյօղլու Ճատտէի Բէկիրդէնին պիր թայը խանէլերի իւլ պէօնիւք մաղազալը մավ օլաճագ իսի։ Թէկիրդէնին վէիսամէթինի անլարա պիլմէք իշուն, գունտաղճն գօնուլտուղու մէվզուի թարիճ իթմէնի էլվէմ ատտ իսէրիլ։

Սէնթ Մարի Տրաբէրի քիլիսէսինին գարուստուն թա գաղուսընատա Տէրվիշ օսգաղընատան Թ իմօնի սօգաղընա գատար իմթիտատ իսէն խանէլէրին Օթթօնի նամ տար չէգմաղա մունթէեի օլտուզը մալիմ տը։ Իպու չէգմաղն սաղ թարաֆը Լօրանտօ վէ սօլ ճինէթի իսէ Ապտա էֆ. սարթմանլարընա մանտուտ պուլունմագտատը։

Պու չէգ մաղընն իւշինճու գաբուսու տախի գըսմէն Մագթօվիչ էճզանանի վէ գըսմէն տախի ճէվամհրճի Սօրի թարաֆընատան թութուլան վէ չէգմաղընն ճանընտաքի Սօգագատ պուլունան պէօհիւք մաղազատա նաղրը տը։ Ճանիլէր՝ խուսուսիլէ իշպումաղազալը քէնտի ճինանէթլերինէ մէրքէզ իթթիհաղ իսուզ, ճիվարատա պուլունան քիտիֆլի էպիէյնի ամէչէ էրմէք իսթէմիշլեր տիր։

Տիւն սապահ՝ մէզքիր չէգմաղընն սաքինէրինատէն պիրի ալէյասաղ տըչարը չէգաբղընտա, մէզքիր մաղազընին գաղուսը սէչինուպ՝ իշէրատէ գաուչուտան մամուլ ինճէ պիր պօրուուզաթըլմըշ օլտուզընը կէօրիւր։ Պուզարիպ չէյ վէ էթթաքա ինթիշար իթմիշ օլան քէսկին կաղ կաղը գօգուսը՝ նաղարը տրգգաթընը ճէլրպ իթմէքլէ, մէրգում՝ չէգմաղընն պէքճիսի օլան Հատտա իլէ մէզքիր մահալէէնին տիկէր միսմէճիրլերինէ տախի սէս վէրմիշ տիր։ Պունտան իւզէրինէ քաուչուգ պօրու վաբթասբրյա մաղազընին տէրունէ քիւլիհէլի կաղ իսալէ օլունտուղը թէնգգուգ իթմիշ տիր։

Իշպու իւք թէէսարրիյեաթընն նէթիճէսի օլարագ, չէգմաղընն սաղ վէ սօլ թարաֆընտաքի ատարթմանլարընն պիր գաչընին իչէրուսինատէ վէ միսիթէլիֆ մահէլէրտէ պօրու կիպի գապալարլա գօնուլան կաղլար պուլունմըշ տը։ Պու կաղլար՝ հարիգին կիթմիքճէ թէվէսսիհինէ խրամէթ իշուն գօնուլտուղու թէղանիւբ իթմիշ տիր։ թէսավվուր օլունմահաճագ ատրէճէտտ ճէսիմ վէ ատչէվթի պիր մուսիպէթ զուհուրատ կէթիրէճէք օլան չու թէչէպիւսը ֆասլատ՝ օլ ատրէճէճ մահիրատնէ թէրթիպ օլունմուշ իսի քի, հէման հարիգին պասարրըլմասընա գաթիյէնին մէյտան վէ իւմիտ պրագմաեաճագ իսի։ Մէճհուլ օլան ճանիլէրին զանընա կէօրէ, չանեէտ հարիգ պաշ կէօսթէրիրսէ՝ խասարթը թանտտա իթմէք գապիլ օլամահաճագ իսի։ Հարիգ էվվէլճէ չէգմաղընն աղընտա պաշ կէօսթէրինճէ, մահէլը մէզքիրէ իմտատ իշէն եէկանէ եօլ գարանմըշ օլաճաղընատան, իգամէթ իսէնլէր հիշ պիր չէյէ պագամաեուպ անճագ ճանլարընը գուրթարմաղա չալըշաճագլար իսի։ Ալէվվէր պիր ատանիեէ զարֆընատա հէր թարաֆա սէրաեէթ իսէճէնինատէն, պատրրմագ իշուն նէ՞ գատար սիւրատ վէ իսթիճալ վէ զայրէթ իսիլսէ, հարիգ եինէ տէչէթլի սուրէթտէ թէվսիա իթմիշ օլաճագ իսի։

Պու միւտիշ թէսավվուր նա՞սըլ օլուպ տա պոչա չէգաբ։ Եալընըզ պիր քիպրիթ տօգանմագա հէր թարաֆատան բարաեաճագ օլան չու կաղ վէ խանէլէր նէ՞ սուրէթլէ պու ճանիրաղ գաղատան գուրթուլապիլսի, պունը թէսավվուր իսէն խանէլէր օսն տագզգատա բէչիմանն մը օլտուլար։ Պուրալարը մէճհուլ տրը։ Անճագ չիմիլիք մալիմ օլան չու քի, խանէլեր թարաֆընատան մաղազաեէ գօնուլան վէ կաղը բարլաթաճագ օլան աթէչ՝ քէնտի

խանեց չնորհաւորութեանց, յայտնեցի տարուոյն համար մեծ յոյսեր տալու, և ժողովուրդն ալ պարտաճանաչութեան հրաւիրեց։

Ժողովուրդը մեկնեցաւ սրտի բերկրութեամբ, ըստ որում իր զաւակները և անոնց կրթութեան գիկը լաւ ձեռքերու յանձնուած կը տեսնէր։

Ուրախ՝ Նիկտէի մէջ անցուցած սա քանի մը օրերուս համար, ես ալ կը մեկնիմ։ ՈՒՂԵՒՈՐ ՄԸ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ՊԷՐԼԻՆՏԷ պուլունան Զին հէյլէթը մուրախասասը ազասընն իգամէթ իթթիքլերի օթէլ էօնլունէ հէր կիւն քէնտիլերինի կէօրմէք մերագլար պինլէրճէ խալգ կէլիեօր իմիշ։ բէյսլերի բրէնս Զուն՝ ալէօրթ օտա իսթիճար էտէրէք ալագիրանկա թասամ իտիւօր իմիշ, միւշարիէյէ իլէ մախլէթինի թէշքիլ էտէն զէվաթըն եօլճուլուգ էշկասը արասընատա ֆարաղա վէգիթ էյլէսիքլերի թագտիրտէ նաշլարը տէրունլերինէ վաղ օլունուպ Զինէ կէօնտէրիլմէք իշուն պիրէր թասլութ պուլունմագտա իմիշ, մալիւմ տը քի՝ Զինլիլէր մէմլիքը էճնէպիյէտէ վէգիթսի էտէճէք օլուրլար իսկ, նաշլարընն հէր հալտէ Զինտէ տէգին օլունմասը մին էլ գտտիմ ատէթ վէ ուսուլը միթթէխաղէլերի իճապաթընատա տը։

ՀԱՊԷՇԻՍԹԱՆԷՆ մագարրը իտաբէսի օլան Ատտիս Ապտալա չէհրինտէ մուզիմ Մ. Սավոր նամընտա պիր ֆըրանսզ թասիրի՝ Հապէշխթանընն ֆէվզէլատէ սէրվէթը մատենիյատէ մալիք օլուսուզունը պէտան էյլէմիշ տիր։ Հապէշ Նէճճաշիսի՝ պիր խայը մատենիէր իշուն իմթիհաղլար վէրմէկէ պաշլամըշ տը, ֆագաթ հէնուզ քէչի օլունմասան հիսապրզ մատենիէր մէվճուտ իմիշ, Մ. Սավոր չէհրը մէղքիբտրտ պիր իգրազաթ պանգասը թէէսիսի լիւզումընը թավսիյէ էյլէմէքտէ տիր։ Հապէշխթանտա ֆաթրին մրգտարը հիսապը միթթէվասսրթ իւզրէ եիւզտէ իթի իէշ ըատատէսինտէ տիր։ Մուսմարէյէ՝ էրպապը հէրէք վէ սանաեի վէ ալէլ խուսուս էրպապը զրրատթ վէ հէրատէթ իշուն հապէշխթանտա քէք չօգ իշէր մէվճուտ օլտուգունը սէօյլէմիշ տիր։

Րէնիս Բրի

քէնտուսկոյ սէօնմիւշ տիր։ Եալընըզ չու գասար վար քի, հիմէթը իւսէր իւէ իշպու նիւէթը ֆասիէ նէթիճէսիզ գալմըշ տըր։ Իշպու միւտիւշ ճինաեէթին ֆիրիւէ չըգտըղընը ֆարզ իթմէք պիւէ ինսանը տիթրէմէքտէն ալը գօեամազ։

Իւշ քիշի եիւզ եիւզէ կիւճ հալ իւէ կէչէպիւիր օլան պու տարաճըգ սօգագտա, իթֆախլէէ ալաեընըն քեաֆֆէի սայ ու զայրէթի պէր հավա օլուզ պիր խայլի խանէլէրին միւհթէվիյէաթըյա պէրապէր մանվ օլաճաղընտան մասասա քիմ պիւիր նէ գասար ճանդար տասի զայ օլաճագ իսի։ Զայրիյէէ նէզարէթը ճէլիւլէսի թարաֆընտան էլէ կէնէրիւէճէքլէրի չիւպհէսիզ օլան չու միւտիւշ ճինաեէթին միւրթէքիպլէրի՝ հիշ պիր էսպապը թախֆիֆիյէէի հիրվ օլամազլար, զիրա հարիզը մուհագագ իսէն հէր թէտպիր հէսապանմըշ իսի։

Թէչէպիւս էթֆիբլէրի ճինաեէթին պօշա չէգմասը՝ քէնտի էքսիբլիբլէրինէ աթֆ օլունմազ։ Մէղբիւր խանէլէր միւսթէճիրլէրինէն պիրինին պէհաընընա նազարէն, կիճէ սասթ 7 պուչուգ բատտէյրինէ աթվար ու հարաքեաթլարը չիւպհէլի պիր գասրն իւէ պիր էրքէք՝ չըգմազաղա կէօրիւմիշ պիր, Պէքճի Հատիտ իսէ... եալընընը աթէչի կէօրմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամասիոյ և Մարզուանու Առաջնորդ՝ Տ. Արիստակէս Ծ. Վ. Վանքանի և Լիմ-Անապատի Վանահայր ու Վանայ Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեանին, Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովոյ որոշմամբ եպիսկոպոս ձեռնադրուելու համար մօտերս յիշվածին ընկերք ուղեւորութիւններուն նկատմամբ, Պատրիարքարանէն հարկ եղած թղթերին մատուցուեցաւ երէկ Աւլիյէին։

—Երուսաղէմ Յոպպէի ճամբուն վրայ՝ Վանքին Մեծ-Արաբ ըսուած հողին վրայ — որ քարաքին ամենէն լայնարձակ ու բանուկ պողոտան է — Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը անցեալ տարուընէ ի վեր իր ծախիւքը Ս. Յակոբեանց մայրավանքին համար նորանոր չէնքեր կառուցանել կուտար։ Այս չէնքերուն՝ որ տասնի չափ մեծկակ կալուածներ են, այս օրերս լրացած ԸԱՅԸ Երուսաղէմէն կը գրեն։ Սոյն նոր չէնքերուն համար ապառած գումարը երեք հազար ոսկիէն աւելի կը գնահատեն։

Այս նոր կալուածները՝ բաւական հասութաբեր են, և փառապակը կը կազմեն Նորին Ամենապատուութեան, որ ոչ միայն Ս. Երուսաղիմայ միաբանութեան բարոյական մակարդակը բարձրացնել կը նկրտի Պատրիարքական Աթոռը բարձրանալէն ի վեր, այլ վանքին մնամեայն վիճակը բարւոքելու համար, շարունակ իր ունեցածներն ու վաստկածները ծախսելով, յօդուտ Ս. Թոռոյն, զանազան կալուածներ կը կառուցանէ։

—Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի Արուեստանոցի մէկ մասը՝ խնայողութեան համար կ'ուզեն եղեր որ տեղափոխուի։ Ասատրյանկոթեան վարպետը՝ որ 400 ղրուշ ամսական ունէր, հրաժարեցուցած է այս օրերս։ Սակայն պատճառն՝ Արուեստանոցէն նոյն ճիւղին շրջանառութիւնը եղնող ապակիներնը՝ դուրսը գոնացուցիչ գործ մը, կամ օրապահիկ մը մինչեւ ցարդ հայթայթելու անկարող դտնուելնուն համար է, կ'ըսուի։ Սակայն ասատրյանկոթիւնը՝ տեղական կարեւոր արհեստ մըն է, ինչոնք ապրուստի անբաւական գործ մը նկատուի։ Ինչոնք բացառութիւնները՝ գործին շարունակութեան արգելք համարուին։ Ըստ մեզ, պէտք չէ յուսահատիլ առաջին քայլերու մէջ, և խնայողութեան համար՝ ուրիշ տեղերէ կրճատումներ ընել կ'առաջարկենք։

Կը հաւատան թէ՝ Ս. Յակոբայ Որբանոցին տեսուչ էֆէնտիին ամսականը արդէն գոնացուցիչ է։ Այս տեսուչը, միանգամայն Արուեստանոցին ալ հսկողն ու վարիչն է։ Որբանոցի խնամակալութիւնը՝ գիտենք մօտէն թէ որչափ համակրանօք կը վերաբերուի մեր տեսուչ էֆէնտիին հետ։ Սակայն իրաց ներկայ վիճակին մէջ, ուր ամենայն ինչ խնայողական հաշիւներու տակ ձգուած են, ինչ կը նշանակէ իզձահարուելով՝ ա՛նր ունեցած արդէն տասը ոսկի ամսաթոշակին վրայ՝ քանի մը ոսկի ևս աւելցնելու առաջարկ մը ներկայացնել։

Ազգ. Հիւանդանոցի պատ. Հոգաբարձութիւնը արդէն գիտէ իր ընելիքը, և ուրիշէն չի սպասեր հրահանգ մը կամ պատգամ, ուստի կը բաւականանք այսօր այսչափով մը։

—Ծանօթ սեղանաւոր Աչիկ էֆ. Խորասանճեան, որ Վիէննայի հանքային ջրերը գացած էր, առջի օրը վերադարձաւ մայրաքաղաքս։ Եկած օրէն ի վեր եկեղեցական թէ աշխարհական բաղմաթիւ այցելուներ կ'ընդունի, որոնք վշտակցութիւններն կը յայտնեն իր բացակայութեանը առնն՝ պատահած որդեսէր մօրը մահուանը առթիւ։

—Իզմիրեանց Գրական Ցանկասիրաց Ժողովը դուռարուեցաւ երէկ առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօրնախագահութեամբ։

—Ստացանք Գումգաբուի Զօրս Միացեալ Թաղերու Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհրդոյ տարեկան համառաւուութիւնը, որմէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Տնօրէն Խորհուրդը 1900 օգոստ. 6 ին պաշտօնի կոչուելով 4014,75 ղրշի պարտուց հանդէպ գտած է զինքը, և յայտնած է ինը ամսուայ մէջ, թէ սոյն պարտքը վճարել և թէ բարւոք մատակարարութիւն մը գործադրել։

Հրաժարեալ Տնօրէն Խորհուրդը, ըստ տեղեկագրին, դարմանած է 901 երկսեռ հիւանդներ ամէն ազգէ, որոց համար ծախսած է 10363,25 ղրշ. դեղօրէի, 4800 ղրշ. բժշկի, 4353,25 ղրշ. մսի, 1851,25 ղրշ. կաթի և 1126 ղրշ. ածուխի, նաև 200 մանչ և աղջիկ որոյոց համար առձեռն հանգանակութիւն կատարելով, ձմրան սաստկագոյն եղանակին հագուստ և կօշիկ բաշխած է։

Հասութիւց ընդհանուր գումարն է 36617,50 ղրշ. իսկ ծախուց գումարը 30,900 ղրշ., որով նորընտիր Տնօրէն Խորհրդոյ գործառնութեանց դիւրութեան համար 5717,50 ղրշ. պարտատրամ մնացած է արկղին մէջ։

Հրաժարեալ Տնօրէն Խորհրդոյ գործառնութեանց կարեւորութիւնը աւելի կը շեշտուի սա պարագային թէ, անխախտ հաստատ տարեկան միայն 13 ու կէս օսմ. ոսկի ունի, (կալուածական վարձ և տոկոս քէֆի ֆօնիէի) խիստ աննշան գումար մը՝ որ կապացուցանէ իրենց անվհատ աշխատութեան և օրինակելի գործունէութեան ոգին։

Անշուշտ այս պատուաբեր համառաւուութիւնը մեծ մղում պիտի տայ անդամակցաց և բաժանորդաց միանգամայն, աւելի ևս ամրապնդ կապուելու իրենց Աղքատախնամին, որ արդէն Գումգաբուի Զորս Թաղերու և շրջակայից համար ինքնին նախանձաելի մը եղած է։

ԱՂԵՒԱՐԾ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐԱՆՔ ՄԸ

Ըշքդլեան Ներսէս վարդապետ դէտլիէ նամակ մը գրած է Բէյրութի. Հայրենիքին Տնօրէնն ալ փոխանակ կրօն. ժողովին զրկելու այդ գիրը, ընթերցողներուն ներկայացուցած է (Տես, Բիւզանդիոն թիւ 1488. երրորդ երես։)

Մանրամասն ալ պարտաւորուած է այս մասին իր կարծիքը յայտնելէ զատ, անոր դարմանն ալ մատնանշել.

Ահա նամակին պարբերութիւնները։

1.- «Ես ասկէ 14-15 տարի առաջ սարկաւագ և կուսակրօն արեղայ ձեռնադրուած էի 'ի Ս. Դանիէլի վանքը կեսարիոյ Տ. Սահեան Սրբազան Արքեպիսկոպոսէ։

Ս.- Բանի՞ տարեկան էիր։ Սոիպմա՞մբ եղար, թէ ներքին կոչմամբ (ըստ վիայրութեան անձին)։

2.- «Սակայն այդչափ ժամանակամիջոցի մէջ չունեցայ ժամանակ, որ փոքրութիւններէ և գայթակղութիւններէ զերծ ըլլայի.»։

Բ.- Ինչու սարկաւագութեանդ մէջ ոչ ոք, բայց եթէ իմ բնութեան յարմարելու անկարողութիւնս և որովհետև այդ ճամբան ինձ գայթակղութիւն եղաւ, կը պարտիմ հանել աչքերէս մէն, լաւ համարելով աշխատանքս մէջ մտնալ, քան թէ կուսակրօն և անկանիլ ի գեհեն.»։

Գ.- Երբ որ գեհենը իյնալ չես ուզեր, պէտք է որ քեզ գայթակղեցնող ճամբան փոխես, և ոչ թէ կուսակրօնութենէ հրաժարիս։ Կուսակրօնութիւնը չէ՝ որ քեզ մոլորեցուցած է, այլ Եւայի այն թոռը՝ որ այսօր Կուսիոնի նեստորը քեզ խոցած է։ Եւ քանի որ նեստորդ մօտիկդ է, դո՛ւն ուղղուելիք չունիս։ Ե՛լ արտաքս այդ տեղէն։ Քեզ մոլորեցնողը սատա՛ն, կշտամբէ՛, և ըսէ.«Երթ յետս իմ, սատանա՛յ (Մատթ. Դ. ղլ. 10)

Այս է ճամբան ողջախոհութեան։ Քեզի գայթակղեցնողը՝ կուսակրօնութիւնն էր, զոր կուզես վրայէդ նետել, թէ ոչ՝ աչքերդ, որ միշտ կը սեւեռին վեղարիդ ներքևէն տարբեր տեղեր, փոխանակ սեւեռելու միայն խաչեալին վրայ, որուն ուխտած ես, և պէտք է որ շարունակ անով՝ քու նուիրական ուխտդ յիշես։

Հակառակ պարագային, ինչ որ ալ ըլլայ, ուխտադրուժ մ'ես այսօր, ըստ որում կը տատամսես՝ ուխտիդ վրայ։

4.- «Առ այս գրած եմ և խնդրած ամէն պաշտօնական տեղեր, ինչպէս նաև դիմած ի Պատրիարքարան որպէս զի արձակեն զիս այդ լուծէն, զոր չեմ կարող տանիլ. որ կարողն է տանիլ տարցի։»

Դ.—Ամենացաղղերն ալ երբեմն, եղբայր վարդապե՛տ, կը պատահին այնպիսի վայրկեաններու, իրենց ամենական չըշանին մէջ՝ որ պահ մը կ'ուզեն թողուլ իրենց ամենքինը, և կը զղջան կարգուելնուն վրայ, սակայն իրենց՝ «Ո՞ր ես կամ հնազանդ եղի վճռական հարցումներուն փոխարէն Մեծ-Աստո՛ւն հանդիսական խոստումներն յիշելով, չեն լքեր իրենց ամենքինը, նոյն իսկ անբուժելի հիւանդութիւններու ալ պատահած ըլլան։ Այսօր դուն՝ հրապարակին վրայ անկեալ թէոդոր մ'ես, որ նոյն իսկ պարկեշտ ամենացաղեաներն ալ չեն ընդունիր զքեզ իրենց մէջը, որովհետև, ի՛նչ երաշխաւորութիւն կայ որ վաղն ալ այսօրուան սիրածդ չպիտի լքես, այսօրուան պաշտածդ չպիտի այրես, կամ պատոյ գողութիւններ չպիտի ընես, ինչպէս ձեր հրապարակային աղեխարշ խոստովանութիւնէն կը կասկածուի։

5.—«Ուստի, Տէր, կը խնդրեմ որ ձեր պատ. թերթին մէկ անկեան մէջ հրատարակէ՛ք և ընդունելու յորդորը մի՛ խնայէք, որպէս զի օտարին չդիմուի. քանի որ չեմ ուզեր դիմել օտարին»։

6.—Շատ ազէկ ըներ էք որ ձեր նամակը «Բիւզանդիոն»ին զրկած էք, և խնդրած էք անկէ որ խնդիրդ ընդունուելու յորդորը չի խնայէ, անշուշտ գիտնալով որ՝ ամենալուծման թեր կամ կողմնակից ըլլալով «Բիւզանդիոն», հաւատացած էք որ կարգալուծման համաձեղ է «Բիւզանդիոն»։ Եւ անտարակոյս, եթէ ինքը՝ ձեր նամակին վրայ առաջնորդող մը չի գրէ, Հորոյին կամ վարպետներէն մէկուն տուն կուտայ կամ կը ներշնչէ։

6.—«Կը սիրեմ և կը պաշտեմ իմ եկեղեցին և իր արարողութիւնը»։

Զ.—Մի ծերքեր վարդապե՛տ, քու սիրածդ ու պաշտածդ, քիչ ատենէն կը յայտնուի՝ թէ ովէ, որուն արարքներն են պատճառ՝ «աղեխարշ խոստովանութեանդ»։ Հետեւաբար, մեր եկեղեցւոյ արարողութիւններէն աւելի, անոր արարքներն են որ չեն թոյլատրեր քեզի մինչեւ իսկ դիմել օտարին։ Եթէ քեզի մնար, թերեւս չուտով փախչէիր։

7.—«Բայց միայն ես չեմ կարող կուսակրօնութեան լուծը տանիլ. պէտք է արձակել զիս և կարողին ձգել ըստ Քրիստոսի պատուէրին։»

Թալաս Ներսէս Վրդ. Ըշքէլեան

Է.—Կուսակրօնութեան ապարէզը դուն այսօր չատ հեշտ և դիւրութեամբ կը տանիս, քանի որ 15 տարիներ վարժուած ես տանելու։ Միայն թէ այդ լուծը լաւ կրելու համար, քիչ մը եկեղեցւոյ խարազանին և ապաշխարանքի պէտք ունիս։

Ուստի կ'առաջարկենք Ազգ. Վարչութեան Կրօն. պատգաւելի ժողովին, որպէս զի Ըշքդլեաններու նման անկեալ թէոդորները միանգամ ընդ միշտ չքաղաքերելու համար ոչ թէ Կուսակրօն Աստուած զրկէ ապաշխարելու համար, այլ անմարդաբնակ Աւազ Տէր կղզին, ուր հարկ է ապաշխարեն, կղզիանան ու վերնուիրուին։

Այս առթիւ կը յիշենք երեւելի առողջաբանի մը խօսքը, որ կ'ըսէ. «Անոնք միայն կրնան նուիրուիլ և ժուժկալութեան տակալ, որոնց միտքը շարունակ զբաղած է գրականութեամբ, գիտական գիտեր ընելու և այլ մասնաւոր աշխատութեամբ։»

Ինչո՞ւ երթանք հեռուն։

Լաւ կը վերյուշեմ ժամանակին Բեղերսպուրգէն հանգ. Արմենակ Հայկունիին հասցէին ուղղեալ աղեխարշ խոստովանութիւն մը։ Ուսանող երիտասարդ մըն էր ան, Կուպիտոնի նեստորէն վիրաւորեալ։ Դիշական մոլութեան ճիրաններուն մէջ ինկեր էր խեղճը, և խորհուրդ կ'ուզէր Պոլսէն՝ մարդկային կմախք մը դառնալէն հաքը ինքը, յիշելով իր բաց նամակին մէջ թէ՝ սիրոյ նեստը խոցեալէն վերջ, փրցած է չատ մը դարմաններ ընել, բայց չէր յաջողած։ Տարաբաղդ երիտասարդը կարգ մը բաներ կը յեղյեղէր, բայց մոռցած էր անմիջապէս միջավայրը փոխել՝ ըստ նոր առողջաբանից ու հոգեբանից, որ իրր ընթացիկ դարման կու տան սիրատենչիկ հիւանդ անձնաւորութեանց։

Մեր վերոյիշեալ կտրուկ դարմանն ալ ճիշդ արդի հոգեբաններու վճռոյն համաձայն կու տանք, և կը տարկենք յիշեալ Ներսէս վարդապետը՝ անմիջապէս հեռանայ Թալասէն և կղզիանայ ու չէզոքանայ անապատական վանքի մը մէջ։

Սոյն տողերը կարդալով Ըշքդլեան, կը կարծենք որ անմիջապէս իր բնավայրը պիտի թողու, եթէ չուզեր հանդերձելոյն մէջ իր նախատեսած գեհենը իյնալ գահավէժ։

Ց. Դ.—Այս յօդուածը գրած էինք, երբ շաբաթ օրը «Փունջ»ի մէջ կարդացինք հետեւեալ նամակը, որ կը լրացնէ «Բիւզանդիոն»ի մէջ հրատարակուած «աղեխարշ խոստովանութիւնը»։

«Ես ասկէ ճիշտ 15 տարի առաջ ի Ս. Դանիէլի վանս սարկաւագ ձեռնադրուած և տարի մը ետքը դարձեալ նոյն վանքին մէջ արեղայութեան կարգ առած էի Սահեան եպիսկոպոս Սանտալճեանէ։ Հոն զանազան պատճառներով խղճի հանգստութեամբ ժամանակ չի կրցի անցուցել, Տրդատ Սրբազանին՝ չեմ գիտեր ինչ նպատակաւ՝ բացարձակ իշխանութեամբ ըրած անգութ անօրէնութիւններու երբեմն զիս զոհ տալով ասդին անդին թափառելուց զիս իմ եպիսկ. հուսկ ուրեմն Պատրիարքարանի մէջցաւ ասկէ երկու տարի յառաջ լոկիկ մնչիկ իմ պաշտօնս կը կատարէի, սակայն Տրդատ Սրբազանի արքանեակ վարժապետները զիս դարձեալ նորին Սրբազնութեան դէմ ապատամբելու առթի և դրդումներ տալով՝ խլաւ հրաժարեցուցին նոյն վանուց միաբանութենէն և Տրդատ եպիսկոպոսն Տէրէվանքի Ս. Սարգիս վանուց տեսուչ կարգեց. ահաւասիկ չորս երկու տարի էր որ հոն չենութիւններ և նորոգութիւններ կատարեցի արդէն՝ որ երեսի վրայ մնացած էին. լուծք եւայն կարդալով վարուցան կարգի դրի և կ'աշխատէի իմովանն։ Այժմ ինչ նպատակաւ դարձեալ չեմ գիտեր նոյն գիւղացւոց անհիմն զրպարտութիւններու կարեւորութիւն տալով պատիս աղարտեց և յուսահատական խայտառակութեամբ վանքիդ դուրս վռնտեց և զիս բոլորովին մերկացուց, և որովհետև գլուխս դնելու տեղ չունիմ, այլեւս անդարձ և հաստատուն որոշմամբ մեծադրեցի թօթափել կուսակրօնութեան լուծը և ապաւինութեան տուն մը վարձել, և ի պատշաճ պարագային ամուսնանալ իսկ։»

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

«Ժամանակէ մը ի վեր սրտնքի և ծունկի գժտդակ ցաւով մը անկողնի կը ծառայեի և բժշկական բիւրաւոր դարմաններ ապարդիւն կը մնային զիս ապաքինելու։

Վերջերս շնորհիւ զիւղիս արժանաւոր բժշկներէն Տքթ. Տավուտեան էֆէնտիի անձնուէր խնամոց, յիշեալ անտանելի հիւանդութենէս բոլորովին ապաքինած եմ, և պարտ անձին կը համարիմ հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնելու իրեն՝ որ առանց զիս հիւանդանոցական գործողութեանց ենթարկելու, կարճ ժամանակամիջոցի մէջ բուժեց զիս։»

ՍԱՐԳԻՍ ՅՕՍԻԼԵԱՆ

Թօք-Դարու, 28 Օգոստ. 1901

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Գիւղիս Արամեան վարժարանին բացումը ծանուցանող պաշտօնական ազդ մը չերեւցաւ տակաւին օրաթերթերուն մէջ։ Եթէ մեր եկեղեցիին դրան մօտ կախուած յայտարարութեան մը չհանդպէինք, քնաւ պիտի չդիտնայինք թէ ե՞րբ պիտի բացուի մեր դժբաղդ վարժարանը։ Ուրեմն սեպտ. 3ին պիտի սկսի եղեր վերամուտը, որչափ ալ վարժարանին բարեկարգութեան համար ձեռք առնուած ինչ ինչ միջոցներ ցարդ ո և է գոհացուցիչ արդիւնք մը յառաջ բերած չըլլան, ի մեծ ցաւ կրթասէր թաղեցիներուն։

Այս առթիւ կ'ուզենք հանկնալ թէ ուսանողները վարժարան հրաւիրող այդ կոչական ազդին ներքեւ տեսնուած Հոգաբարձութեան կնիքը որոնց կ'ակնարկէ... Որչափ գիտենք, վարժարանին Հոգաբարձութիւնը վերջինս հրաժարեցաւ և անոր տեղ նոր մը չէ կազմուած տակաւին։ Ուրեմն զաւեշտական չէ՞ անօրինակ ձեւի մը տակ այդ տեսակ հրաւէր մը ուղղելը...։ Վարժարանին Տնօրէնութեան մէկ էֆէնտիներ՞ն նկատենք սա ալ...։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ

Գատրգիւղ, 28 օգոստ. 1901

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷԻ

Սեպտեմբեր 12, 1901

Ֆրանսազ էսհամը	101.85
Բէժի	311
Գօնսօլիտ.	24 92
Շըմէնտրֆէր	104·
Պանդ. Օթոման	528
Թրանսվալ	86.75

Ամէն խմբագիր, ամէն բարձրագոյն վարժարանաց ուսանող, ամէն մասնագէտ թարգմանիչ և վերջապէս ամէն հայ բանասէր որ կը փափաքի ֆրանսերէն լեզուի նրբութիւնները, ոճերը և գեղեցկութիւնները իւրացնել և զանոնք ընտիր հայերէնով մը և գիւրահասկնալի վիճակի մէջ հայ ընթերցողներուն ներկայացնել, պէտք է դիմէ

Գ. ՆԱՐ-ՊԷՅԻ

Պոպէկբաղրդ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԲԱՌԳԻՐՔԻՆ

Հասցէ Ա. (A · H)

որ կը գերազանցէ իր ամէն նախորդները։

Գին 25 ֆրանկ

Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Սեզրոս Խան, թիւ. 5, Բիւզանդեան գրատուն։

Բ. հատորը (I-Z) ընդ մամլով։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 11 Սեպտ.—Ինկիլիզ մեմուարների Բրէթօրիատա մէսալիի անվալի թարգմանիչ էտէն պիր դաչ Ֆիլէմինկիլիի թէվգէֆ էթմիշլէր տիր։

—Սալիսան պիր թէլէկրաֆնամէէկ կէօրէ, Ինկիլիզէր Իւմիա Պրունուստա քեսին Օաշօրթէն ծիհէթը չարգիկէսինէ իհրաթ հարաքէթ էտէն Պօէր գօմանտանը Ժէնէրալ Թէրոնն մախէթինտէ պուլունան միֆրէդէի մաղլուպ էթիլէրի վէ իշպու մուհարէպէտէ մամախլէէ գումանտանը թէլէֆ օլուռզու իշար օլունուհօր։

—Ճէնուսի Ամերիգատա քեսին Բէրու հիւքիմէթինին մաղարը օլան Լիմատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ Բէրու հէյէթը վիւքէլաը իսթիֆասընը վէրմիշ տիր։

ԲԱՐԻՍ.—Մէճլիսը վիւքէլա Զար հազրէթլէրինին Ֆրանսատա միւտէթը իգամէթի զարֆընտա իհրա զըլընաճագ չէնկիքլէր հագգընտաքի բրօկրամը գաբիլէն գարարլաշտրմըշ տըր։

ՏԱՆՁԻԿ.— Զար հազրէթլէրի պուկիւն պուրատա միւվասալէթ էյլէտի, Ալմանիա Իմբէրաթօրը հազրէթլէրի Տանձիկ լիմանընտա Զար հազրէթլէրինին բաքիպ օլուռզու Սթանտարտ խաթրնա ազիմէթ էյլէտի, միւլազաթ իքի սաաթ իմթիհասա էթտի. իքի հիւքիմատար Ալման տանանմասընին բէսմը կէչիանէտ հազը պուլունտուլար, չիմտիրէկ զատար պու գատար սէֆինը հարպիյէէնին պիր եէրտէ թէհաչչիւտ էյլէտիւի եազ իսի, մէղբիւր տանանմա պիրինճի սընրթ ան գրթա սէֆինէի հարպիյէէտէն, սէվսիրլի մուհաֆըզասընա մախսուս տէօրթ գրթա գրուազէօրտէն, սէքիզ գրուազէօր վէ եիրմի իքի գրթա թօրբիսա սէֆինէսինտէն իպարէթ իսի. ազչամ Ալմանիա իմբէրաթօրը հազրէթլէրինին բիւքիւպինէ մախսուս Հոհէնձօլէրն վարօրընտա պիր զիեաֆէթը բէսմիյէէ քէչիսէ օլունմուշ տըր. եարընը վէ երթէսի կիւնի տանանմանին մանէօվրալարը իհրա օլունաճագ տըր, Զար հազրէթլէրի՝ էօնիւմիզտէքի ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ պուրատան հարէքէթ էտէճէք տիր։

Գիեէ.— Բուսիա իմբէրաթօրիճասը հազրէթլէրի պուրատա միւվասալէթ էյլէտիլէր։

ԻՍՄԱԻԼԻՅԵԷ—Էֆրէնճի սեպտեմբերին իպթիտասընտան օնունա գատար Սիւվէյշ դանալընտան 104 զրթա սէֆինէ միւրուր իսուպ, 3,090,000 ֆր. հասլաթ օլմուշ տըր։

ՀԷԼՍ (Տանձիկ քէօրֆէզլինէ)— Բուս սէֆարինի ալէքսապան քէօրֆէզէ կիրմիշ տիր, Բուսիա վէ Ալմանիա Իմբէրաթօրլարը հազարաթընըն բիւքիպլէրինէ մախսուս օլան Եաթլար եէքտիկէրինէ թագարրիւպ էյլէտիքլէրինտէ, ասքէրի մուզիգալարը թարաֆընտան Բուս վէ Ալման մարշլարը թէրէննիմասաղ օլմաղա պաշլամըշ տըր, Զար հազրէթլէրի՝ բէֆագաթընտա Բուսիա խարիճիեէ նազրը գօնթ Լամտորֆ վէ զէվաթը սաեիրէ պուլունտուղը հալտէ Հոհէնձօլէրն վարօրընա ազիմէթ էթմիշ տիր, Զարըն վիրուտինտէ թօրլար էնտախթ օլունարագ արզը իհթիրամ օլունմուշ տըր, իքի հիւքիմատար զաեէք սամիի ուրէթտէ եէքտիկէրինի տէր ազուշ էյլէմիշլէր տիր։

Մարիսէթ մէէմուրլարը եէքտիկէրինէ թագտիմ իսիլտիքտէն սոնրա, իքի Իմբէրաթօր էօյլէ թատմընա գատար պէրապէր պուլունուսպ, զաեէթ չէվգամիզ սուրէթտէ մուպահէսաթտա պուլունմուշլար տըր, պու էնտատա Բուսիա Իմբէրաթօրը հազրէթլէրինին սէր եավէրի Կրանտիւգ Ալէքսիս հազրը պուլունուեօր իսի. Կրանտիւգ Ալէքսիս, Ալմանիա պաշ վէքիլի վէ Բուսիա խարիճիեէ նազրը վէ պիր խայլի էքատիրը մէէմուրին՝ թատատա հազրը պուլունմուշլար իսի, պատ էթթատ իմբէրաթօրլար հազարաթը՝ Ալմանիա տանանմասընին բէսմը կէչիսինի սէյր ու թէմաշա էթմիշլէր տիր, Զար հազրէթլէրի՝ Ալմանիա Ամիրալը իւնիֆորմասընը վէ Ալմանիա Իմբէրաթօրը հազրէթլէրի՝ տախի Բուսիա ամիրալը իւնիֆորմասընը լալես խիլէր, Զար հազրէթլէրի պատէհու պազը Ալման սէֆանինի զիեարէթ էթմիշ տիր։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ՊԷՐԼԻՆ, 12 սեպտեմ.— Զար վէ Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հազարաթը՝ տիւն սապահ «Հոհէնձօլէրն» եաթընտա թատամ իթմիշլէր տիր. Էտնաի թատատա իսարէի ագատ օլունուզը սըրատա, ուսմուրը սիեասիյէէտէն պահա օլունմուշ տըր։

ԲԱՐԻԶ.— Բէյս Մագ-Ֆինլինին ահվալը սրհիյէսինին մուճիպը մէմունիյէթ օլտուզը Նիւ-Եօրգտան պըրնան թէլէկրաֆլարատա պէհան օլունուօր։

—Բրէթօրիատան պաղը Ֆիլէմինկիլիէրին ֆէնա հարաքէթլէրտէ պուլունուսուզլարընը՝ Ամոթէրատամա պուլունան Պօէրլէր թէքզիպ իտիեօրլար իմիշ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էսն. Ումմ սիւն ագչ. գաբ.	26—29
» » » էն հիւքէք	26—32
» » » էն աչաղը	26—28
Բումէլի չըմէնտրֆէր ագչի գաբատ	101—87
» » էն հիւքէք	102—
» » էն աչաղը	101—50

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա 10 Սեպտ.

Իրկ. էսհամը Իրկ. լիրաը	94—
Օսմ. էհամը աչըլաը	24—37
» գաբանը	24—37
» » Բ	49—50
» » Գ	26—50
Օսմանը Պանգաը	10—87
Մըսրը Տուլ. մութթահրատէ	108—
Պուլկար իսթիգրազը	81—
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	23—335

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—05
Բարիզ 3 այ վատէլը	22—96¾
Ֆիօրէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուրօն)	——

Բարիզ 10 Սեպտ.

Ֆրնս էսն. 4% ֆր.	101—87
» » 4½ %	101—80
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլաը	24—80
» » գաբանաը	24—87
Բումէլի չըմէնտրֆէրի	103—75
Օսմանը Բէյթիի էսհամը	310—
» Պանգաը	526—
Գիպիտ Լիոնէ	1041—
Իթալիա էսհամը	98—80
Բուիօրիթէ Թիւրք	500—
Օսմանիյէ	460—
Տուան Օթոման	510—
Սքանտօլ	71—77
Թրանսվալ	83—50
Գամպիո 3 այ վատէ	25—230
Դրէսդի Ֆոնսիէ Եմիրսիէն	—

Վիէննա 10 Սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	239—60
Բումէլի չըմէնտրֆէրի ֆր.	96—
Օսմանը Բէյթի ազսիոնը	281—

Պէրլին 10 Սեպտ.

Բումէլի չըմէնտրֆի (մարգ)	100—
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	20—

ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՀԱՅԵՐԷՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

Բ. Մ. ՊԻԶԱՆՑԵԱՆ

Տարբական ընթացք, 80 երես Գին 2 ղր.
Մէջէն Ի Բարձ. ընթացք, 208 եր. » 4 ղր.
Զեղչ 30 % դպրոցներու համար

Ներկայ դպրոցական շրջանին առթիւ, դպրոցական մարմնոց ուշադրութեան կը յանձնենք սոյն երկու Բերականութիւնները, որոնք տեսակին մէջ լաւագոյնն են և մուտ գտած են գրեթէ բոլոր բարձրագոյն դպրոցներուն մէջ։ Տարբական ընթացքը կը պարունակէ 51 ընթերցումներ և 212 հրահանգներ, իսկ միջին ու բարձր. ընթացքը՝ բաղմաթիւ ընտիր ընթերցուածներէ զատ 240 հրահանգներ, ուղղագրական, բառագիտական, շարադրական վերլուծական։ Հայերէն լեզուի բարդութեանց, ածանցմանց, ձայնաւորներու սղման, տրամաբանական լուծման կամ նախադասութիւնները շաղկապելու կանոնները բացատրուած են ընդարձակօրէն, և սոյն Բերականութեանց առաւելութիւնը կը կազմեն ուրիշ նմանօրինակ գործերու վրայ։ Իր գործածած լեզուն է միօրինակ, յստակ, վերլուծական, կանոնաւոր, բան մը որ կը պակսի ուրիշ նմանօրինակ գործերու մէջ, ինչպէս «Հանդէս Ամսօրեայ» ժամանակին վկայեց։

ՏՕՔԹՈՐ ԳՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻԹԻ

Բարիաէ իքմալը թահսիլ էթմիշ վէ էվրօբանըն էն մէչնուր խասթախանէլէրինտէ ամէլիյատի կէօրէրէք, օն եէտի սէնէ տախի իմրալի թըպպէթլէ քէսալը վուգուք էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուամիլէյի կէօսթրիս վէ միտէ իլէթլէրին եանի նէզլէի սատրիյեէի, նէֆէս տարլըզլըը, ադ ճիւէր ուֆունէթլէրինի խուսուսիյլէ վէրէմ խասթէլիեինի, իսթիհարատա միւզմին էօքսիւրիւք վէ տամարլարըն թէսալլուպ իթմէսինի, էմրազը գալպիյէէի, հաղմըզլըը, ինգրպազը, միւզմին իսնալը, միտէ ադրըքը, միտէ կէնիլէնմէսինի, գանլը պասուրը, դարրնտա սու ասլմասը, դարաճիէր խասթալըգլարը, իսարատա չէֆէր վէ եումուրթա ադը պուլունմասը, էմրազը միքրօպիյէէի վէ դան խասթալըգլարը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարը՝ թէրագգէյեաթը ֆէնտիյեէ մուճիպլինճէ էն սօն ուսուլը թըպպի վէճճէ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուամիլէյի՝ աէօրթ սէնէ պիր միւտտէթ դարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթախանէսի սէր թըպպէթինտէ պուլունարագ, պու էսնասէ խուսուսի թէտավի էյլէմիի խասթալարատա մասաա, ֆրէնկիեէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպթէլա օլմուշ աէօրթ պին դատար էշխասը թէտավի էյլէմիի ճիհէթլէ, պու իլէթլէրին թէտավիսի խուսուսրնտա ֆէվգէլատէ մէհարէթի քէսպ էյլէմիշ օլուուղունտան, էրքէք վէ դատընդարատա ունէի վէ էսկի ֆրէնկիեի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անլէրէն հասը օլան սէս գըսզգըզընը վէ կարալարը վէ տէրի ուֆունէթլէրինի վէ իտրար տարլըզլըը վէ իլթիհասը մէսանէեի վէ վէզաիֆը թէնասիլիյէ իհրատընտա նօգանիյեէթի սուրէթը միւքէմմէլէատ վէ թէճարիպը միւթէատիսէսինի թէրագգէյեաթը ֆէնտիյեէ իլէ պիրլէշտիրէրէք աղ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիյեէտ հէր հանկը թապպպ իլէ խթէնիլուբսա գօնսիլթօ օլուռապպտեի կիպի, էվրօբանըն էն մէշհուր աթըզպասը իլէ տախի պիլ մուխապէրէ գօնսիլթօ իմրա օլունուր։

Վիլահաթը Շահանէտէն թահրիրէն միբռաճաթ իտեէք զէվաթըն՝ օրատաքի թապպին պիր բաբորունը եախուտ մուֆթասալ պիր թարֆինամէ կէօնտէրմէէրի էլզէմ տիր։

Բաղարտան մասաա, հէր կիւն սաաթ տէօրտէ գատար, Գումգապուտա Զիթթէ Կէլլինէր ճատէսինտէ 13 նիսմէրօլու խանէտէ, սաաթ պէշտէն սէքիզէ գատար Սիրքէճիտէ Պապը Ալի ճատէսինտէ Թիւրքիյէ էճզախանէսինտէ։ Սաաթ սօգուզտան օն պիրէ գատար Սուլթան Պայազիտտէ, Օգճիլար պաչընտա Սինէմեան էֆ Տին Պաեազիտ էճզախանէսինտէ խասթէկեանը գապալ էյլէր։ Ցագըր օլանլար սալ։ Կիւնլէրի մէճճանէն մուահէնէ օլունուր Կէտիք Բաչա եօգուչունտա Լիղօր Մէրամիտի էֆ Տին էճզախանէսինտէն հէր հանկի սաաթ խթէնիլիրսէ, թապպը մուամիլէյի ճէլալ օլունապիլէճէքտիր։

ՏՕՔԹՈՐ ՀՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուամիլէյի փարիսէ միւտտէթը մէտիսէ էմրազը տախիլիէ վէ ասապիէ քէսպի իսթիսաս իլէյուպ սաբայէ ըսքազմօս, իսթէրիք, եարըմ պաշ աղրըսը, նիւգիվլ, ույգուսուզլուգ, ույգուտա կէվնմէք, չօճուգլարըն իտրար թութամամալարը վէ էնամի սինիրխասթալըգլարը էլէկթրիք իլէ թէտավի էյլէմիի կիպի միսէ սուլարը, վէ միսէ սուլունդն արթմասը վէ էքսիրմէսի պաղըրսադ, գալպ, ադ վէ դարամիյեր վէ պիւլճիմէ էմրազը տախիլիէի սարիրէի ֆէնդը թըպպն էն սօն քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիւն սապահտան էօյլէնէ գատար իստանպօլատա օգճիլէր պաչընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրիտի) էճզախանէլէրինտէ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատաէի քէպիրտէ Օտիսն թէաթրօսու գարշուսընտա 165 նօմէրօլու Մուայէնէլանէի խուսուսիէսինտէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկէանը գապալ էյլէր։ Մուայէնէլանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէվ թէտավիի էյէքթրիկի վէ էյէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացք՝ Դոքթոր-պարբէ բնագիտական և բնաբանական ֆէքուլթէթոց Կ. Ս. Տէմիրճեանի.

Սոյն գործը Կրթական Մրագրի համաձայն պատրաստուած ըլլալով, յատակ և դիւրահասկնալի ոճով մը կը խօսի Մարդաբանութեան և տարազագիտի պայմաններու, Բնաբանութեան. Երկրաբանութեան, Մետեորաբանութեան, Բնագիտութեան և Տարրաբանութեան ամէնէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Դասագիրքը կը բաղկանայ 352 ութածալ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ շահեկան ծանօթութիւններ կու տայ նաեւ ամէն կարգի արհեստներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 ղուռուշ

Տէմիրճեան էֆ. ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բաղմաթիւ Գերազանց Բրոնզիներով ալ համեմատած ու ճոխացած է և կ'ամբողջացնէ իրագիտական և բնագիտական ճիւղին յատուկ և նորագոյն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր դրական և դիւրուսոյց մեթոտին ու նիւթերու պէսպիսութիւնովը կը գերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հղինակութիւնները, կեդր. Վարչութեան Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլլալով՝ ջերմապէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՆԱԵԻ

Նոյն հղինակէն՝ Ծագիտաբ մանկական դասերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարանը։ Գին 3 ղուռուշ

Կեդրոնատեղին է Կեդրոնական Նոր Դրատուն Մէրճան փողոց Եալոզը Խան թիւ 8—9։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւամիլէյի՝ օն պիր սէնէ մուգասէտ, Մէքթէպլի Հուդուգը Շահանէէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու իսթիգամէթլիյէ հէր քէսին հիւանիս թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմը, էրպապը նամուս վէ միյագաթտան վէ պիրինճի սընրի տավ վէքիլէրինտէն մասուրի պիր զաթ տը։

Բէնթիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուդուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարը տէրէօճտէ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիսմ մուգապիլինտէ ալմը այլըդ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապու էյլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիսմաթ ալմագ իսթէնէնլերէ պէյանը ըէյ վէ իթայը մալիսմաթտան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարտան բէչին իճճրէթի ալմասրը կիպի, ըէք չօգալարընտա սուլէն թէտավիյէտ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եաղըհանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսուլ խանընտա 6 վէ 7 նուսմէրօլը օտալար տը։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի ՅԸ-ԽԸ ԲԻ- 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաև ֆէնտան և ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գեղանուէրներ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ժան են։ 52—106

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՎԷՅՇ քեաղրլարը եալընըզ սիկարա մէրագլալարընը մէմնունն էսէպլիր։ Գու քեաղրլարընը ֆէվքէլատէ միւէսսէրիյէթի մուգալիսէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլորզընտան, գալագլարընն տէրունինտէքի ռէֆէք մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարբգայը այիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ ընը։ 48—56

ՄՈՒՍԻՔԻ ՄԷՐԱԳԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէգարէթի ճէլիլէսի էվրադ գալէմի խիւէֆասընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէնտի մուսիքի մուալլիմի Զուլհաեան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր ան պէշ կիւնտէ պիր՝ մուսիքազամէն նէշր խրիմէքտէ օլան էշհարը մուսիքի հախատ մինթէգրպ շարգը վէ գանթօ նօթասընը իքինճի ֆորմասը նէշր իտիլմէշ տիր։ Պիրէրթանէ էտինմէէրինի հավէսքարանը մուսիքիյէ թավսիյէ իսէրիզ։

Մանալը ֆիրուսթի Պապը Ալի ճատէսինտէ 22 նուսմէրօլու Իսթանպօ քիւրթուպանէսի, Մէրճանտա սոչը Եղիա էֆէնտի վէ Իսկի Զապթիէ ճատէսինտէ Սէֆա Ցօնօկրաֆիանէսիյէ սաբիր մահէլլէր տիր։

ՀԱՖԻԶ

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պնդութեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետեւ, բնականի դէմ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնանդ տալու. ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականին և ախորժակի պակասութիւն, գլխուցաւ ու պտոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, տեռատեսութիւն (պատուրոզայնի ուռեցք, խիթ (ատնեը), սիրտ խանգնուք, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերին։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Գալօյեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Աֆիյէթ» դեղահաներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ անտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և ստամոքսն ու աղիքները զօրացնելով կուսայ անոնց կանոնաւոր և բնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըղալ օղլու Ասըր դեղարանը։ Կը ծախուի նաև Պահճէ Գարու Քիւչիւքեան-Միսքեան և Մէրճանէթեան եղբարանները և Դալաթիա Մատէլլայի դեղարանները։

ՏՈՒՓԸ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Գաւառներէն մեծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ԹԱՐԻՋ ՍԷՐԿԻՒ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՃ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՀՈՒՐ ՏԻՔԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

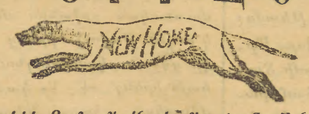

Մէղքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգլամէսիզ գազանմը տը։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընա թէվէֆֆիւգ իտէր

Թիւրքիա իյիւն եէկեանէ անէնթասը Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ Էվլատարը

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլատա, Պահճէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խասթը իւզէրինտէ

ՇԻՒՊԼԷՐ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սարբէ

Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՆՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թապմին օլունան դիյանդարըն մէճմուի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէլճուտա ադէվ վէ հաբլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւղէնին միւտրիլ ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22.

Թաշրաղարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տը

ԻՆԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման գումմանիալարըն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլուռզը հասէ Ուէսթրըքի 125 % տիր։ Իշթէ պու հազիգաթ Ուէսթրընն բաղիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իսթիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմնաթ տը։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՇԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻԼԱԹ Ֆր. 7500000

1899ատ մէրի իւլ իմրա էօմիր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» »	հանկը » »	460,267,203
» »	» » բրիմի »	1,433,965

Եէտէր Խէրէնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրասիթ իւլ սիկուրթա ադա իտէր

Եանկը՝ էտրը հէր նէվի պիտա վէ էչիա իւզէրինէ սիկուրթա ադա իտէր։

Նէֆէյտ՝ էտրը՝ էտրը մալ, էվրադը նադտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսէսարատա՝ 1896ատ 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899ատ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի (Տէրսաատէթտէ Գրէյտի Լիֆտէ, Ալֆրէտ Ալոթրիան Պանգ, Ամկիօ Ամոթրիան Պանգ, (Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրաղար իշիւն միւտտիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյօր Թիւրքիա իշիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

Թիւրքիա իշիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

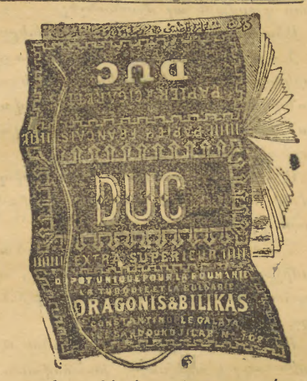

Հէր չէյտէ մուհաֆազան սրհէթէ չալըշտըղընը կիպի, սիկարա քեաղրալարընն տախի նաֆի օլմալարընա իթինա էտինիզ։ ՏԻՒՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԳԱՊԼԸ ՊՕՆ նամբ իլէ սիկարա քեաղրընը թավսիյէ իսէրիզ։ 41—51

ԱՌԵՍՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Գիւղերդիկ և Ցիրկէջ

ԶՈՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇԵՂԱՆ

Առեւտրական վարժարանը փոխադրուած է Բանկալթի, Հարպիէ աղբիւրին դէմ, ձէպիտիէ փողոց թիւ 178 ընդարձակ և օդաւէտ տանը մէջ։ Իսկ աղջկանց լեզուագիտական վարժարանը պիտի շարունակուի բաղնիքին փողոցը իր նախկին տեղը։

Մանկապարտէզի, նախակրթարանի և Ուսումնարանի աշակերտաց և աշակերտուհեաց ծնողք հաճին դիմել Առեւտր. վարժարան, մտից տուս սահնալու համար։

Թէ՛ Առեւտր. և թէ լեզուագիտական կրկին վարժարաններն վերաբացուած են արդէն, դասերը կանոնաւոր կերպով պիտի սկսին սեպտ. 3/16 երկուշաբթի օրը։

Հիմնադիր Տնօրէն

3—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

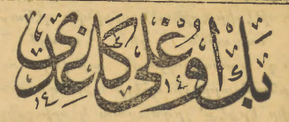

PÉRA

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՐԻՐ՝ առանց ֆնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ուզենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յանախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՂՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդրոնական դիւղ։

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՔ

Աղզընըզին գօգմամասընը, տիլէրիտիզին խասթալըգտան քիւլլիէն արի գալմասընը արզու իտէր իսէնիլ Պաղչէ Գարուսընտա Նիկամիէ գարագոլը գարշու քէօշէսինտէ 1 նօմէրօլը մահալը մասուստա տիշ թապպպի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՀԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻ

պուլմալըսընը։

Մուամիլէյի Մէքթէպի Թըպպիէ Շահանէէն մէէգուն օլուպ, հիշ պիր աղրը հիսս իմիտրմէ քսիդին տիշ չէքմէքտէ մուճիսի պուլունուրը պիր իլան իլէ եալընըզ իբի տէֆասա էն չէտտա տիշ ալրըլարընը քէսմէքտէ, «սքօրբիթ»կիպի հէր նէվ տիշ էթի խասթալըգլարընը թէտավի իսթմէքտէ էֆէնտին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճասա ալէաթլար իլէ տիշ սալարըմագտա տը։

Էնվայի թագմա տիշ վէ չէնէ իմալընտաքի մէհարէթի քեամիկէսի ումում միւէթիրիլերինին հիւանիս թէվէճճիւհինի ճէլալ իթմէքտէ տիր։

Ճումասա կիւնլերի մուայէնէխանէտէ բաղար կիւնլերի տէ կէտիկ Բաչատա Համամ ճատտէսինտէ, 15 նօմէրօլը խանէսինտէ միւրաճաաթ իտէն ֆուգարայը մէճճանէն թէտավի իսէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11տէն սօնրա հէր վագթի խանէսինտէ պուլունուր։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԵՔԵԱՐ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (57)

ՄԻԻՐԷՊՊԻՅԷ

10

Ամուճա պէյ.— Զօճուգլարը Միւրէպպիյէ իլէ եաթըրմամասընտա տահա մուհիմ պիր սէպէպ վար, Անժէլ օ գատար միւթէասըպ պիր զըզ տէեիլ, ամմա նէ՞սէն պիլմէմ։ Գարեօլասընն պաշը ուճունտա Խալը ֆիլան վար... չօճուգլար պէրապէր եաթուպ գալգարլար իսէ, կէօրէ կէօրէ պաղը իպատէթը իսրիսթիանիյէ էօյրէնիրլէր, եալը գօմշումուզ, էֆէնտինն խանէսինտէ այնը հալ վուգու պուլմ՞ատը մը, վալիսէլերի չօճուգլարը պու սապահ Սալիպին էօնինտէ թաբընըրլար իբէն կէօրմէսի մը։ Իշթէ պու հալտէն ինթիազէն, էֆէնտի՝ չօճուգլարը Միւրէպպիյէնին եանընտա եաթըրմաեօր։

Շէմի օ կիճէ պիր մէեուսիյէթը բէտիտէ իլէ օտասընտա ավտէթ էյլէմի։ Քէնտիսինէ թէրճիհէն, Միւրէպպիյէնին Սաարիի սէվմէսինէ իհթիմալ վէրմէմէօր իտի, կիւնտուզքի թէճավուզաթը լիսանիյէսինտէն տօլաեը քէնտինտէն ավաղը սար իթմէք իւզրէ, Ամուճա պէյին պու եօլտա իտարէի քէլամ էյլէտիկինէ քէնտի քէնտինի իպնա իչիւն, պէն կէրիկկեան արաեօր իտի։

«Անթէլ մինթիգա» թէրճէմէի միւպիհիմէի իչիւն, իւչ քիշի հէր կիւն պիրլիքտէ պուլունուեօրլար իտի, պու սուրէթլէ կիւզէրան օլան իւչ տէօրթ կիւն սօնրա, Ամուճա պէյին Շէմի հագգընտաքի մուամիլէսի քիւլլիյէնէն թէպէտիւլ իթտի։ Օ՝ չիմտի Սաարի իւլէ տահա տօսթ կէօրիւնիւեօր իտի, Շէմի՝ պու թէհավվիւլէ պիր մանէա վէրէմէտի, Ամուճա իւլէ էնիյէթ Շէմիտէ միւսթէհղիանէ նազարլար աթթ իթտիքտէն սօնրա, պիրիսպիրինէ պաղըպ կիւրէպպիյէնին եանընտա եաթըրմաեօր։

Շէմի օ կիճէ պիր մէեուսիյէթը բէտիտէ իլէ օտասընտա ավտէթ էյլէմի։ Քէնտիսինէ թէրճիհէն, Միւրէպպիյէնին Սաարիի սէվմէսինէ իհթիմալ վէրմէմէօր իտի, կիւնտուզքի թէճավուզաթը լիսանիյէսինտէն տօլաեը քէնտինտէն ավաղը սար իթմէք իւզրէ, Ամուճա պէյին պու եօլտա իտարէի քէլամ էյլէտիկինէ քէնտի քէնտինի իպնա իչիւն, պէն կէրիկկեան արաեօր իտի։

«Անթէլ մինթիգա» թէրճէմէի միւպիհիմէի իչիւն, իւչ քիշի հէր կիւն պիրլիքտէ պուլունուեօրլար իտի, պու սուրէթլէ կիւզէրան օլան իւչ տէօրթ կիւն սօնրա, Ամուճա պէյին Շէմի հագգընտաքի մուամիլէսի քիւլլիյէնէն թէպէտիւլ իթտի։ Օ՝ չիմտի Սաարի իւլէ տահա տօսթ կէօրիւնիւեօր իտի, Շէմի՝ պու թէհավվիւլէ պիր մանէա վէրէմէտի, Ամուճա իւլէ էնիյէթ Շէմիտէ միւսթէհղիանէ նազարլար աթթ իթտիքտէն սօնրա, պիրիսպիրինէ պաղըպ կիւրէպպիյէնին եանընտա եաթըրմաեօր։

Թէհղիանէսիսի իւլէ չօճուգ բուսի տիւրչիւթի կէօսթէրիր իտի։ Շէմի՝ պու սաքըզ աղաճընն տէրտի պիլմէճէսինի օլա օլա եինէ ադզը մասթիզասը իւլէ հալ իտէպիլէճէկինի, եանի թասունու սէրիօշ իտիպ, սէօյլեթմէքթարիզը խիտասընը տիւչինտիւ։

Պիր կիւն եինէ աշճրեա պիլ միւրաճաա ատտի քի,

—Թասուն, հանի էֆէնտի պապամ հէտիեէ կէլէն գօճա խասբրլըեը պիլիեօրսուն ա՝, գաեբգտան չըգաբլըտըզը կիւն գօգուսունա պաեբլմըշ իտի...։

—Պիլմէեօրում, նէֆասէթլի չէյ իտի, պէն օ կիւնիս գօգուսունտան սարիսոյ օլուում իտի, օ գօգու՝ հալէա պուրնուսմուն ուճունտա տուրուեօր, տէրտին նէ՞ տիր սանքի, պանա օնտան իչիրուպ տէ, աղզըմտան քէլամ մը գարաճագտը, պէն էօյլէ իբի խասբրլը իչիրիմ տէ աղզըմտան չօճուգ պիլէ սալը վէրմէմ, անլատը՞ն մը։

—Եօգ, աղզընտան լաղըրտը ալմագ իչիւն տէեիլ, մագատատ՝ պէրապէր էյլէնմէք իչիւն։ Օ խասբրլըտան պէն եարբմ պիլնիք մասթիգա աչրրտամ, սէն պու ագամ հարէմմն, սէյամըզդն էէմէկինի վէրտիքտէն սօնրա, քիչիւք սէֆէր թասընն իչինէ նէ պիր աղ էթթէ պէրի ակրբ, պիր աէսթի տէ սու ալ թէքէկէ չէգ, գօրու պիթիքտէն սօնրա, տաղըն օպիր եամաճընտաքի գաեալըգտա թէք ֆըսթըգ աղաճը ևօ՞գ մը, իշթէ օրատա պէնի պէգէլ։

—Եարբմ պիլնիք զըգըմ իչմէք իչիւն օ գատար եօլա կէտիլի՞ մի, հէմ էֆէնտի պապան սէնի արամ՞ մը։

Շէհտի էֆէնտի պապամ եազը իլէ մէչղուլ, հիշ օտասընտան չըգմաեօր։

—Նէ՞ եազար տուրուր պիլմէմ քի, օ տա պիր չէրիլ տիվանէ.,. կէչէն կիւն մաթպախա կէչմիշ իտի. պանա աթէչին ֆագիլէթինի անլաթը, պիր թագըմ հալա վար իմիշ տէ օ հալա՝ օտանընն պիլմէմ նէրէսինէ թըգըլտա եանար իմիշ, օտուն եանմագ իմիշ, հալա եանար իմիշ, սօնրա օ հալալարա պիրէր պիրէր իտ թագար։ Օտունլարընն թա պիթիմ եէրինտէն մասալընը անլաթը, տահա սօնրա, օճագտաքի քիւթիւկիւն պանա եաչընը սօրտու, թէօվպէ իլանի եա Բապպի... օտուն պէնիմ էվլատը՞մ մը, եաչընը նէ՞ պիլէեիմ։

—Նէ իսէ, չիմտի օնլար լաղըմտէեի, պու էյլէնթիեէ գարար վէրիեօ՞ր մուսուն։

—Վէրտիմ կիթաթ, մասթիգա օ լուրտա Թասուն օրատան գաչընը՞ր մը։ սէնին նիյէեթին պաչդա ամմա եազմա եօգ..., պաղ պէն տէ պիր գարար գօեաճաղըմ, օ գաեալըդտա սագըզ աղաճընն սէրտի լաֆը օլմաեաճագ։

—Եօգ եօգ, նէմէ լաղը՞մ, սագըզ աղաճընը աղզըմա պիլէ ալամ, պիզ օրաեա էյլէնմէեէ կլտիեօրուզ։

(Տէվ-ի)